

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXII.
ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E

6.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em.
(Táv.: 323-722.)

Közleményeink átvétele — akár kivonatossan is — csak a forrás
megnevezésével történhetik.

Gróf Széchenyi Bertalan †

A nehéz időkben megrendítő súlyos csapás érte egyesületünket. *Sárvárfelsővidéki Széchenyi Bertalan gróf*, egyesületünk tiszteleti tagja és volt elnöke, ez évi június hó 3-án hajnali 2 órakor hosszas szenvedés után 77-ik életévében elköltözött.

Nem a mi feladatunk, hogy közéleti kiválóságát és tevékenységét külön méltassuk, mert hiszen ezt nálunk hivatottabb tényezők végezték és végzik el.

Hogy mélyen megrendülve állunk koporsója mellett, annak oka az a meleg kapcsolat, amely egyesületünket évtizedek óta fűzte a Megboldogulthoz s az a mély tisztelet és ragaszkodás, amellyel a magyar erdőgazdaság összes tényezői nemes egyéniségét körülvették.

Bármennyire fájlaljuk is azt a veszteséget, amely elmulásával az egész magyar közéletet érte, a mi szívünk mégis azért sajog legjobban, mert benné a magyar erdőgazdaság, az erdőtisztí kar és egyesületünknek egyik legérdemesebb támogatóját és egyik leghűségesebb barátját veszítettük el.

Mint egy nagy nemzetség feje, amelyik nemzetség annyi kiváló embert adott hazánknak, sokoldalú elfoglaltsága ellenére sem feledkezett meg soha arról a magyar erdőgazdaságról, arról a magyar erdőről, amelyikhez annyi szeretet, és az erdőgazdaságnak azokról a képviselőiről, akikhez annyi megértés fűzte.

Az összeomlást követő legnehezebb időben vállalta az

egyesület elnöki tisztségét, amelyet az általános bizalom egyhangú lelkesedéssel ajánlott fel neki.

Minden eredmény, amit a magyar erdőgazdaság és annak egyetlen érdekképviselője, egyesületünk az 1923—25. években elért, jelentős részben az ő munkájának köszönhető. De a későbbiekben sem szűnt meg meleg érdeklődése az egyesület és az erdőgazdaság ügyei iránt, s ahol érdekeink védelmére, támogatására volt szükség, sohasem késett nagyszúlyú befolyását a célok érdekében latba vetni.

Kiváló érdemeit és munkásságát kívánta egyesületünk méltányolni akkor is, amikor az 1940. év január hó 25-én tartott közgyűlésen egyhangú lelkesedéssel tiszteleti tagjává választotta.

Nevét kitörülhetetlen betűkkel írta bele a magyar erdőgazdaság fejlődésének történetébe és egyesületünk hálával és kegyelettel őrzi emlékét.

*

Rövid életrajzi adatait a következőkben közöljük. 1866-ban született Sopronban, mint *Széchenyi Sándor grófnak*, az egykori Főrendiház elnökének a fia. Középiskoláit Pozsonyban végezte, s a budapesti egyetemen folytatott jogi tanulmányai után a magyaróvári gazdasági akadémián szerzett oklevelet.

Hosszabb külföldi tanulmányutat tett s innen visszatérve, résztvett a közéletben is, különösen a kulturális és közjótékonyági téren.

A király 1893-ban nevezte ki a Főrendiház tagjává, amelynek 1901—1912-ig jegyzője, azután a Felsőháznak 1935-ig alelnöke és 1935-től elnöke volt.

Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsának, tiszteletbeli tanácstagja a Magyar Nemzeti Múzeumnak és elnöke a Széchenyi Tudományos Társaságnak.

A számos kitüntetés közül, amelyekben élete során részesült, csak a valóságos belső titkos tanácsosságot, amit 1916-ban kapott, és a Magyar Érdemrend nagykeresztjét emeljük ki; az utóbbival a *Kormányzó Úr* Öföméltósága közéleti érdemei elismeréséül az 1931. évben tüntette ki.

Önzetlen, áldozatkész szolgálataival, puritán jellemével és nemes tiszta életével az egész magyar közélet tiszteletét és megbecsülését szerezte meg, s e hó 5-én mélységes részvét kísérte el utolsó útjára.

Egyesületünk koszorút helyezett ravatalára és a Felsőház kupolacsarnokában lezajlott temetési szertartáson küldöttséggel képviseltette magát.

Hálás szívvel őrizzük áldott emlékét!

Biró Zoltán.

Háborús gazdálkodásunk veszedelmei.

Írta: **Bíró Zoltán.**

Az erdőmérnök munkájából mindig fontosabbnak tartottam azt a részt, amelyiknek a jövőendő biztosítása a célja, mert mindig előttem lebegett áldottemlékü néhai *Tomcsányi Gusztávnak* a mondása, hogy „fát levágni minden vállalkozó tud, de nekünk az a fontosabb hivatásunk, hogy a levágott területen az utódainknak legalább olyan, de lehetőleg jobb erdőt hagyjunk, mint amilyent magunk arról levágtunk“.

Nem veheti ezért senki sem zokon tőlünk azt, ha ma, amikor a háborúval járó mérhetetlen erőfeszítés tőlünk is áldozatokat kíván, aggódva mérlegeljük azt, vajjon a jelen érdekében hozott áldozatok nem teszik-e túlságosan kockára a jövőendő ellátását.

Az utolsó két évről az adataink még hiányoznak, de az 1940. évről már megjelent a kormányzat összefoglaló jelentése, és ez igen érdekes adatokat tartalmaz az 1940. évi használatokra vonatkozólag is.

Az adatok a trianoni Csonkaországon kívül még csak a Felvidéket és Kárpátalját tárgyalják, tehát természetes, hogy az összes számítások csak ezekre a területekre vonatkoznak.

A jelentés szerint az 1940. évben mindössze 35.365 ha-nyi erdőterületet termeltünk ki, s erről 6,295.110 tömör m^3 -t kaptunk.

Összes erdőterületünk ugyanekkor 2,029.086 ha volt, amiből 1,310.862 ha volt a szálerdő és 718.224 ha a sarjerdő.

A kitermelt famennyiségből kerek számokban 39% volt a bükk, 15% a tölgy, 14.5% a fenyő, 10.5% a cser, 9.4% az akác, 6.6% az egyéb kemény lombfa és 5% a lágy lombfa.

Az átlagos eredmény ha-kint 178, k. holdankint 99 m^3 volt, ezt nem mondhatjuk túlzottan fényes eredménynek.

A használatokat a jelentés három elkülönített közigazgatási csoportban mutatja ki, mégpedig: külön a vármegyéket, külön a törvényhatósági jogú városokat és külön a Kárpátalját.

Kerülni akarom a túlságosan sok számadat felsorolását, ezért — a fafajok mellőzésével — evvel a csoportosítással csak az egy-egy ha-ra eső átlagos kihozatalt tüntetem fel; ez a vármegyékben ha-kint 137, a törvényhatósági jogú városok esetében ha-kint 145, Kárpátalján pedig ha-kint 285 tömör m^3 -nek felel meg.

Hogy az egyes törvényhatóságokon belül milyen eltérések mutatkoznak, ez mégis csak érdekelni fog mindenkit, s ezért ide iktatom azt, hogy a vármegyékben, törvényhatósági jogú városokban és a Kárpátalján külön-külön mennyi volt az egy ha vágásterületen elért fatermés, az előhasználatként kitermelt fatömeg beszámításával.

Vármegyék.

Abauj-Torna vm.	— 120
Bács-Bodrog vm.	— 127
Baranya vm.	— 230
Bars és Hont vm.	— 137
Békés vm.	— 143
Bereg és Ugocsa vm.	— 233
Bihar vm.	— 140
Borsod vm.	— 80
Csanád, Arad és Torontál vm.	— 109
Csongrád vm.	— 95
Esztergom vm.	— 139
Fejér vm.	— 110
Gömör és Kishont vm.	— 105
Győr, Moson és Pozsony vm.	— 102
Hajdú vm.	— 145
Heves vm.	— 153
Jász-Nagykun-Szolnok vm.	— 52
Komárom vm.	— 90
Nógrád vm.	— 35
Nyitra és Pozsony vm.	— 82
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.	— 99
Somogy vm.	— 237
Sopron vm.	— 146
Szabolcs vm.	— 78
Szatmár vm.	— 112
Tolna vm.	— 210

Vármegyék.

Ung vm.	— 94
Vas vm.	— 102
Veszprém vm.	— 233
Zala vm.	— 257
Zemplén vm.	— 87
Összesen átlag:	— 137
Törvényhatósági jogú városok.	
Budapest	— 165
Baja	— 104
Debrecen	— 114
Győr	—
Hódmezővásárhely	— 137
Kassa	— 107
Kécskémét	— 128
Komárom	—
Miskolc	—
Pécs	— 299
Sopron	— 406
Szeged	— 85
Székesfehérvár	—
Ungvár	—
Összesen átlag:	— 145
Kárpátalja	— 285
Az összes adatok átlaga:	— 178

Ebből láthatjuk, hogy a vármegyék közül a legnagyobb harkinti hozadékot, 257 tömörm³-t, Zalaiban, a legkisebbet, harkinti 35 tömörm³-t, Nógrádban érték el. A törvényhatósági jogú városok közül a legnagyobb eredményt Sopronban (406 tömörm³), a legkisebbet Szegeden (85 tömörm³).

Kárpátaljára vonatkozólag, sajnos, csak az egyetlen 285 tömörm³-es adatunk van.

Igy, első látszatra a kép nagyon szomorúnak tűnik, de valamivel vigasztalóbb akkor, ha az adatokból következtetni is próbálunk arra, mennyi évenként és k. holdankint az ezekből kiszámított fatermés.

Mivel a kimutatás a fatermést nem különíti el a szálerdők és a sarjerdők között, nem maradt más lehetőség, mint átlagos vágásfordulóval számolni. Ezt úgy számítottam ki, hogy a valóban kitermelt területtel elosztottam az összes területet, mert hiszen így kaptam meg azt, hogy mostani mértékű használattal kb. hány év alatt mennének végig az egész erdőterületen.

Az így kiszámított átlagos vágásforduló a vármegyékben 54.3, a városok esetében 53.6, Kárpátalján 65.4 és az országos átlagban 57.3 évnek felel meg.

Ha a vármegyék egy-egy k. holdjára 79 tömörm³-ben, a vá-

rosokra 83 tömörm³-ben, Kárpátlaján 163 tömörm³-ben és országos átlagban 99 tömörm³-ben számított hozadékot ezekkel az évszámokkal elosztom, akkor kiderül, hogy ez évenként és k. holdankint a vármegyékben 1.45 tömörm³-nek, a városokra 1.55 tömörm³-nek, Kárpátlaján 2.49 tömörm³-nek és országos átlagban 1.72 tömörm³-nek felel meg.

Átlagban tehát valamivel magasabb annál az 1.5 tömörm³-nél, amit szabályos fatermésünk kiszámításához nagyjában alapul szoktunk venni.

Ha már most a jövő lehetőségeit kívánom mérlegelni, akkor a valóságos használati területet szembe kell állítanom a szabályos használat esetén várható, illetőleg igénybe vehető területtel.

Ezt a szabályos hozadékterületet a szálerdőkre átlagosan 80, a sarjerdőkre pedig egyszer 40, egyszer pedig 30 éves vágásfordulóval számoltam.

Ha a sarjerdők hozadékterületét 30 éves vágásfordulóval számolom, akkor majdnem mindenütt arra az eredményre jutok, hogy az 1940. évi használat mértéke a szabályos alatt marad.

Itt csak egy adatot emelek ki, az egész országra vonatkoztatott adatot. Ha a szálerdőt 80, a sarjerdőt 30 éves vágásfordulóval számolom, szabályos hozadékterületnek 40.329 ha jön ki; ez a valóban kitermelt 36.365 ha-t 3964 ha-val haladja meg, tehát terület szerint a szabályos hozadékkal szemben 9.8% megtakarítás mutatkozik az 1940-es évben.

A további számítások során azonban a sarjerdőre 40 éves vágásfordulót vettem alapul, nem azért, mintha ezt tartanám megokoltnak, de ezért, mert hivatalos oldalról ezt a vágásfordulót előszeretettel alkalmazzák.

Lesznek talán, akik a szálerdőre alkalmazott 80 éves vágásfordulót alacsonynak fogják tartani. Ezzel szemben azonban három körülményre kell rámutatnom, amelyek ezt az álláspontot megokolják.

Először is elég szép számmal vannak szálerdeink, amelyekre a vágásfordulót 60 vagy 70 évben, sőt lágy lombfa vagy sík területen telepített fenyvesek esetén még ennél is alacsonyabban állapították meg.

Másodszorban azért, mert hiszen a szálerdők közé sorozott erdők között nagyon sok olyan sarjerdőnk van, amelyiknek az átmeneti vágásfordulója 40 vagy 50 év.

Az üzemterv nélkül kezelt erdőkre pedig a törvény 307. §-a a szálerdők vágásfordulóját 60 évre szabja meg akkor, amikor az igénybevehető legkisebb használat mértékét a terület 1/60 részében állapítja meg.

Harmadszorban pedig azért, mert meggyőződésem szerint a mi erdőtalajaink legnagyobb részén 80 éves vágásfordulóval nagy

tömegben tudjuk termelni már azokat a szerfaválasztékokat, amelyekre a közel jövőnek igen erős mértékben lesz szüksége.

Néhány szóval megokolom azt is, miért nem tartom a 40 éves vágásfordulót a sarjerdőre megfelelőnek.

A sarjerdő legnagyobb előnye az, hogy megfelelő kezelés esetén a tarolás után rövid idő alatt bekövetkezik a záródás.

Már pedig a 40 éves vágásfordulóban mind magát a felújulást, mind az eljövendő állományt is erősen kockáztatjuk.

40 éves korára a sarjerdő erősen kigyérül és a kisebbszámú idősebb tuskók közül sok nem sarjadzik, a közönséges kifejezés szerint megvakul; tehát nem érvük el idejében a fiatalos megfelelő záródását, s a hézagok pótlásáról kell gondoskodnunk.

De ezenkívül az idősebb tuskók korhadó faanyaga úgyszólván forrása a tőkorhadásnak, mert a vastag tuskót a sarjadzás nem forrja be, hanem azok helyén akárhányszor kádszerű mélyedés keletkezik, amelyikben meggyúl a csapadék vize, s a sarjagnak úgyszólván mindegyike tőkorhadt lesz.

A sarjerdőt tehát kifejezetten alacsony vágásfordulóra lehet és kell alkalmazni.

Ennek ellenére a továbbiakban, amint már mondtam, a sarjerdőket 40 éves vágásfordulóval számolom.

Ha ezen az alapon számítom ki a szabályos hozadékterületeket és összehasonlítom a valóságos használattal, akkor kiderül, hogy a vármegyékben 1·84⁰/₀-kal többet, a városok erdeiben 3·3⁰/₀-kal kevesebbet, Kárpátalján pedig 6·61⁰/₀-kal többet vettünk ki a szabályos területnél, országos átlagban pedig a 34·374 ha-nyi szabályos vágásterülettel szemben 1021 ha, tehát összesen 2·9⁰/₀ túllépés mutatkozik.

Az eltérés tehát, ha nagyobb egységeket fogunk össze és azokat egy teljes egésznek tekintjük, nem olyan túlságosan nagy, és az átlagos vágásfordulóknál a következő különbségek mutatkoznak.

Az átlagos szabályos forduló a vármegyékben 55·4 év volna, ezzel szemben a valóságos használat 54·3 éves vágásfordulónak felel meg.

A városok erdeiben az átlagos szabályos vágásforduló 51·7 év volna, a valóságos használat pedig 53·6 évnek felel meg. Kárpátalján a szabályos 69·7 éves vágásfordulóval szemben 65·4 a valóságos használatnak megfelelő szám, míg az országos átlagban a szabályos 59·1-del szemben 57·3 évet találunk.

Ujból kiemelem, az átlagos vágásfordulókat úgy számítottam, hogy az összes területet elosztottam a kiszámított, illetőleg kinutatatott vágásterülettel, mert így kaptam meg azt az évszámot, amennyi idő alatt átlagosan az egész területnek megfelelő hozadékterületet használtuk volna ki.

Természetes dolog, hogy ez alatt az idő alatt a szálerdők

egy része nem került volna még termelésre, ezzel szemben a sarj-erdők egy részét kétszer termeltük volna ki.

Ha most az országos 2·9⁰/₀-os túlhasználattal számolunk, akkor megállapíthatjuk, hogy ilyen esetén kb. 35 év alatt jutottunk volna el az egy évi túlhasználatnak megfelelő mennyiséghez, és ha ezt a mértéket állandóan fenntartanók, az a szálerdők átlagos vágásfordulójában mintegy 2·3, a sarjerdőkben pedig kerekén 1·2 év visszaesést jelentene, vagyis ennyi évvel fiatalabb fát vágnánk állandóan a szabályosnak vett vágásforduló évszámánál.

A használatnak ez a mértéke még nem jelentene tehát — tisztán területi alapon elbírálva — számottevő veszedelmet.

Ha azonban a részletes adatokba belemegyünk, akkor egymásik helyen már jogosan aggasztó jelenséggel találkozunk.

Ideiktatom egynéhány városi és vármegyei törvényhatóságban az említett módon számított szabályos hozadékterülettel szemben mutatkozó eltérést:

Abauj-Torna vm.	— 21·5 %	Somogy vm.	— 14·5 %
Baranya vm.	+ 6·16 %	Tolna vm.	— 7 %
Borsod vm.	— 26 %	Vas vm.	+ 11·3 %
Gömör-Kishont vm.	— 36·2 %	Veszprém vm.	+ 29 %
Heves vm.	— 10·9 %	Zala vm.	+ 6·2 %
Komárom vm.	+ 36·8 %	Zemplén vm.	— 23·8 %
Nógrád vm.	+ 100·6 %	Sopron vm.	— 8·1 %
Pest vm.	— 20·5 %	Pécs város	— 5·5 %
		Debrecen város	— 3·5 %

A legerősebb mértékű a túlhasználat Nógrád vármegyében, ahol pedig az erdőállománynak valamivel több mint 61⁰/₀-a sarj-erdő, de erős a túlhasználat a Dunántúl egyes részein (Komárom, Veszprém) is. Egyébként nagy átlagban szám szerint több helyen mutatkozik a szabályos használattal szemben visszamaradás, mint túlhasználat. Ezt a számszerű különbséget azonban erősen ellensúlyozza az, hogy a többhasználatnak jelentős része éppen az erősebben erdős törvényhatóságok területére esik.

Tisztán területi alapon számítva tehát az 1940. évi használatok nagyobb aggodalomra okot nem adnak.

Más lesz azonban a helyzet valószínűleg, ha a korosztályok eloszlását is számításba vesszük.

Erre vonatkozó statisztikánk ma, sajnos, nincs. Valamelyes tájékoztató adatot csak az 1923. évben összeállított erdőgazdasági statisztika ad, amelyet annak idején az „Erdészeti Lapok” 1929. évi V. füzetében ismerttettem. Ez a statisztika a Csonkaország erdőinek kb. 85⁰/₀-ára terjed ki, és az akkori kép nem volt túlságosan riasztó.

80 éves vágásfordulót véve ugyanis alapul, a szálerdőkben az I. korosztályba 23·88, a II.-ba 19·45, a III.-ba 27·91, a IV.-be 28·76⁰/₀ esett.

A sarjerdőkből pedig 40 éves vágásfordulóval számolva az I. korosztályba 17·07, a II.-ba 20·11, a III.-ba 26·97, a IV.-be 35·85% esett.

A kép tehát nem olyan elriasztó, különösen akkor nem, ha a sarjerdőkre, amint már előbb megindokoltam, a rövidebb 30 éves vágásfordulót vesszük átlagként alapul.

Felvetődhet itt most még egy kérdés és ez az, hogy milyen nagy a hiány a szabályos készletekkel szemben.

Meggyőződésem, hogyha az egész ország erdőterületét egy egységnek tekintjük, s a 80 és 30 éves vágásforduló alapulvételével számoljuk a szál-, illetőleg sarjerdők szabályos készleteit, fatömegben sem lesz olyan nagy hiányunk, amilyenre sokan gondolnak. Hiszen a visszatért területeken még mindig elég sok, ha nem is érintetlen, de túlságosan koros bükkös van, amelynek a fatömege eléri, sőt sok esetben meg is haladja a 80 éves szálerdőtől várható fatömeget. A sarjerdők esetében pedig éppen a 40 éves vágásforduló alkalmazása folytán elég nagy lesz az a terület, amelyen ma már 30 évnél idősebb, sőt helyenkint sokkal idősebb állomány van.

Legalábbis nagyon valószínű, hogy az utolsó 2 év erőltetett használatai egyes gazdaságokban erősen rontották azt a képet, amit az 1940. évi használat mutat.

Bármilyen nagy legyen azonban az egyes gazdaságokra vonatkoztatva az igénybevétel, az a meggyőződésem, hogy még mindig nem akkora, amekkora miatt nagy aggodalommal kellene a jövő elé néznünk, akkor, ha a felújítások tekintetében arra az álláspontra helyezkedünk, amire a gyorsabb eredmény elérhetése érdekében feltétlenül helyezkednünk kell.

Súlyos aggodalmaim ebből a szempontból csak a visszatért erdélyi területek tekintetében vannak, ahol a rablógazdálkodást igen erősen megközelítő, sok esetben pedig annak minden ismervét mutató, rövid lejáratú használati engedélyek az idősebb állományok hihetetlen mértékű megapadására vezettek.

De figyelembe kell ezenkívül vennünk azt is, hogy az elmúlt 20 esztendő a Csonkaország erdőgazdaságain is rajta hagyta az erősebb igénybevétel nyomát.

Kétségtelen, hogy az első világháborút megelőző időkben a Csonkaország erdőterületei csekély szerepet játszottak a faszükségletek kielégítésében.

Az elszakított erdőkincs területre is több mint 85%-ára rúgott egész Magyarország erdőterületének, hozadék szempontjából pedig még ennél is többre.

A régi erdőtörvénynek az a megkülönböztetése, amit a feltétlen és nem feltétlen talajon álló erdők, továbbá a kötött és szabad birtok között tett, ezeken a részeken az erdőterület állandó apadására vezetett.

De meg kell ezenkívül állapítanunk azt is, hogy ebben az időben az erdőfelügyelet az erdők fenntartása tekintetében sem tudott igen sok helyütt olyan eredményeket elérni, amilyeneket kellett volna.

A törvényből hiányzott a szigorú beavatkozás, a tulajdonképpeni gyógyítás lehetősége, mégpedig annyira, hogy a szabad kézen lévő erdőkben a használatot követő 6 év előtt módjában sem állott felügyeletnek a felújítás kérdésébe beleavatkoznia.

Azt hiszem, nagyon keveset hibázok, ha 60—65%-ra teszem az első háború előtti időkből származó rontott erdők mennyiségét; ezek feltétlen átalakítására volt és van szükség ma is, ha a talaj megfelelő hozadékát biztosítani akarjuk.

Az első világháborút követő időkben talán valamennyire hibás volt gazdaságpolitikánk is, amelyik csak a készlettel törődött, ahelyett, hogy *hozadékpolitikát* üzött volna.

Véleményem szerint a szükségletek ellátása tekintetében sem jártunk volna rosszabbul, ha elsősorban a bár fiatalabb, de rossz állapotban lévő erdőket termelhettük volna ki, illetőleg ezek kitermelését szorgalmaztuk volna s iparkodtunk volna megmenteni a bár idősebb, de jobbkarban lévő és még hosszabb ideig fenntartható állományokat.

Ennek természetese következménye lett volna az, hogy ezeknek a megfelelő felújításáról kellett volna szükség esetén hatósági intézkedéssel is gondoskodni.

Ilyen intézkedésnek a lehetősége azonban az új erdőtörvény megszületése előtt nem volt meg, pedig a kirótt erdőrendészeti bírságok felhasználásával a területek jó részét fel lehetett volna eredményesen újítani.

Akkor is hibáztattam és ma is hibáztatom azt az eljárást, amelyik az ilyen rontott erdők silány állományának a magjáról kívánja a területet felújítani.

Ma is vallom azt, hogy a mag beszerzésére még nem fordítunk akkora gondot, amekkorát fordítani kellene, de nem fordítunk a talajművelésre sem, pedig a jövő irányzata kétségtelenül erre mutat.

Már egyszer kifejtettem az „Erdészeti Lapok” hasábjain, hogy egyik legfőbb törekvésünk, a termelési időszak lehető meg-
rövidítése.

Ezt pedig csak két eszközzel tudjuk elérni: ott, ahol ez lehetséges, megfelelő fafaj-cserével, ahol pedig ez nem megokolt, ott legalább részleges talajműveléssel.

Legfontosabb fafajainknak, a lúcfenyőnek, tölgyféléknek és bükknek csak hosszú, akárhányszor 8—10 éves időközben van olyan magtermésük, amelyekre a természetes felújítás szempontjából nyugodtan támaszkodhatunk.

Ilyenkor azután a legtöbb esetben olyan bőséges termés következik be, amelynek a nyomán m^2 -kint 15—20, de akárhányszor még ennél is több fiatal egyedet kapunk az idős állomány alatt.

A mi csapadékviszonyaink között az idősebb állománynak hosszabb ideig való fenntartását a fiatalos sínyli meg, mert különösen szárazabb esztendőekben az idős állomány még az altalajban esetleg megmaradó kevés nedvességet is elvonja a fiatalos elől úgy, hogy a magassági növekedés majdnem teljesen megáll.

Ismerek olyan 14—15 éves tölgy- és bükk-fiatalosokat, ahol a kendersűrű állomány alig haladja meg az embermagasságot.

Az uralkodó állomány kialakulása ezekben a fiatalosokban végtelenül lassú. Az egy időben, azonos körülmények között megtelepedett fiatal egyedek között különbség alig van. Azt pedig, hogy a túlságosan fiatal állományt már a kezdet-kezdetén megfelelően meggyérítsük, nem győzzük költséggel.

Olyan 20—25 éves fiatalosunk is van akárhány, amelybe már régen bele kellett volna nyúlni a gyérítéssel, és ma csak a legnagyobb aggodalommal tudjuk ezt elvégezni, mert a megmaradó felnövekedett egyedeket a legelső erősebb hóesés vagy egy erősebb zápor is össze-vissza hajlítja.

Mindkét hibának egyetlen oka az, hogy nem mozdítottuk idejében elő az uralkodó állomány kialakulását.

Pedig ezen változtatni kell.

Itt kerül azután a részleges talajművelés is a teendők közé.

Vegyük a két eszköz közül előre a fafajcserét.

Kétségtelenül meg tudjuk állapítani, hogy összes erdeinkben éppen az értékesebb, sőt sok esetben nagyobb hozadékot adó fajtáink szorultak háttérbe.

Nem veszem ki ez alól a visszakerült területek bükkállományainak a számottevő részét sem, amelyek igen jelentős vagy legnagyobb részben fenyvesek voltak, — ahol a bükk csak a fenyő eltávolítása után jutott szerephez —, vagy legalábbis egyes fenyvesek, ahol az uralkodó állományban már kezdetől fogva is részes bükk a kivágtott fenyő helyét elfoglalta.

De ugyanez áll az alacsonyabb fekvésekben a tölgy szempontjából is, mert hiszen igen sok olyan területünk van, ahol az eredeti, csaknem elegendő tölgyállomány helyét a használat után legnagyobb részt bükkös, sőt akárhányszor tiszta bükk- vagy gyertyánállomány foglalta el.

Egyáltalán nem kívánom részletezni, mit jelentene még az alacsonyabb részeken is az, ha ezekbe a területekbe nagyobb mértékben vinnők bele a gyorsabb növesű fenyőfajtákat elsősorban a lúcot, a jegenye- és vörösfenyőt.

De a síksági részeken, sőt az előhegységek egy részében is feltétlenül nagyobb teret kell adnunk a sokáig gyomfának minő-

sített lágy lombfáknak, nem veszem ki közülük a sokak előtt még ma is nagyon ellenszenves vagy egyáltalán fel nem karolt hársat és nyírt sem.

Az átalakításnak már természetes előfeltétele a részleges vagy teljes talajművelés, s ahol módunk van rá, hogy ezt köztesműveléssel végezzük, feltétlenül tegyük meg.

De véleményem szerint részleges talajművelésre szükség lesz a legtöbb esetben természetes felújítás esetében is.

Allítom, mégpedig a gyakorlatban látott igen sok példa jogán, hogy ha az ősszel lehulló magvak egy részét még ősszel bekapáljuk és a nyers talajhoz juttatjuk, abból minden további beavatkozás nélkül fog fejlődni a szükséges uralkodó állomány, amely már 5—6 esztendő alatt növekedésben másféltől kétszeresét fogja a csak felszínre hullott magból keletkezett fiatal egyedeknek mutatni.

A bekapált mag nem veszi el természetes nedvességét, hanem azonnal csirázásnak indul.

A gyökérfejlődés a téli idő legnagyobb részén át sem szünetel, legfeljebb akkor, ha a talaj egy időre nagyobb mélységben is átfagy, de a csira ekkor sem pusztul el.

Az így letakart mag hetekkel előbb hajt ki, mint a felszínre hullott, s a képződő csemete sokkal inkább törzsképző.

Az ilyen csemetének a szára jóval vastagabb, mint azé, amelynek heteken át kellett kinlődnia, amíg a vastag lombtakarón keresztül el tudott jutni gyökerével a nyers talajig.

Ennek következtében a csúcsrügy erősebb, mint az oldalrügyek, és mivel a korábban fejlődésnek indult gyökér mélyebbre hatol és több nedvességhez jut, mindig a magassági növekvés lesz erőteljes az oldalágak rovására.

Aránylag rövid időn belül feltétlenül alászorul a többi csemete, s evvel egyúttal elértük az uralkodó állomány kialakulását.

Tűlzás nélkül merem állítani, hogy evvel a megoldással a fiatalos 20—25 éves koráig olyan jelentős növekedéskülönbséget érünk el, amit a túlságos sűrűn települt természetes újulatban soha behozni nem tudunk.

Elérhetjük ugyanazt az eredményt úgyis, ha legalább egy-két évvel előbb alátelepítjük a kitermelendő állományt, mert az így keletkezett, valamivel idősebb csemeték ezt a fejlődési előnyüket a később megtelepülőkkel szemben mindig meg fogják tartani.

Látszólag kis dolgok és olyanok, amelyekben a kartársak legnagyobb része egyáltalán semmi újat nem fog látni és találni, mégis szükségét láttam annak, hogy ezeket éppen most tegyem papírra.

Megokolom ezt azzal, hogy az 1940. évi kormányjelentés más tekintetben mutat már abból az időből is szomorú képet.

Az állami csemetekertek területe az 1938. évi 727.1 ha-ról, 1940-ben 623.0 ha-ra, a „nevelés alatt álló készlet“ 77,654.000 drb-ról 36,432.000 drb-ra esett vissza.

Az 1938. évi 3.122 ha. erdősítési hátralék pedig 1940-ben már 6.965 ha-ra emelkedett, a mesterségesen felújított terület viszont az 1938. évi 16.758 ha-ról 14.700 ha-ra esett vissza.

Nem nyugtat meg ebből a szempontból az, hogy a természetes úton felújított terület viszont 10.009 ha-ról 15.588 ha-ra emelkedett.

Meggyőződésesem ugyanis, hogy ez a felújulás sok helyen az állomány minőségének a rovására történt; másrésről megállapítható az is, hogy az 1940. évi erdősítési előírás kevesebb, mint az 1939. évi használat (29.398 ha) és az 1939. évi erdősítési hátralék (9.682 ha) összege.

Nem nyugtat meg az sem, hogy a csemetekertek területe a kincstári csemetekerteket nem foglalja magában, mert az ezekben esetleg jelentkező csemetetöbbletet az állami és állami kezelés alatt álló erdők jelentős túlhasználatai fogják lekötöni.

Háborúban vagyunk s az elkövetkezendő idők — beleértve a háborút követő éveket is — a termelés szempontjából súlyos feladatok elé állítják az erdőgazdaságot.

Nem lehet a szükségletek kielégítése elől kitérnünk, mert hiszen azok ellátása nélkül létfeltételeinket sem tudjuk biztosítani.

Éppen ezért kétszeres kötelességünk az, hogy avval törődjünk, amit a cikk legelején írtam.

Nem tudunk kitérni a gazdasággal szemben támasztott nagyobb igény és nagyobb követelések elől, de éppen ezért még az eddigieknél is súlyosabban nehezedik ránk az a hivatás, hogy a jövő ellátásáról és biztosításáról fokozott gonddal és körültekintéssel gondoskodjunk.

Jól tudom, hogy ez ma nem könnyű feladat, de nemcsak vállalnunk, hanem teljesítenünk is kell, ha nem akarjuk azt, hogy utódaink joggal illethessenek az erdőpusztítás vádjával.

Schwierigkeiten der Kriegswirtschaft. Von Z. Biró.

Die statistischen Angaben des Jahres 1940 prüfend stellt Verf. fest, dass die damaligen Überschlägerungen zu keiner Besorgnis Anlass geben, bei den Verjüngungen aber Rückstände verblieben, die alsbald und durch entsprechende Massnahmen (Holzartenwechsel, Bodenbearbeitung!) restlos behoben werden müssen.

Les difficultés de notre économie de guerre. Par Z. Biró.

Les régénérations devraient être plus satisfaisantes.

Difficulties of War-Economy. By Z. Biró.

Regenerations must be more satisfactory.

A német-dongák hordóúrtartalmának összehasonlító számításai.

Irta: Pallay Nándor dr.

A német-dongák hordóúrtartalmának számításával már egy ízben, az 1927. évi budapesti fakereskedelmi szokványok megjelenése után, egy kis rövid cikk* keretében foglalkoztam. Ennek a megírására abban az időben a szokványoknak azok az intézkedései ösztönöztek, amelyek a hordóúrtartalom számítására vonatkoznak. A fent említett közleményben felhívtam az illetékesek figyelmét, hogy a német-dongák hordóúrtartalmának számításakor használt ú. n. *Danhelovsky*-féle arányszámokkal csak bizonyos esetekben kapunk a valóságnak megfelelő, helyes eredményt, azon egyszerű oknál fogva, mert a teljes hordók készítéséhez szükséges 3 négyzetsor oldaldonga az összes hordóúrtartalomnak nem $\frac{2}{3}$ -a, hanem $\frac{3}{4}$ -e és a 2 négyzetsor fenékdonga pedig nem $\frac{1}{3}$ -a, hanem $\frac{1}{4}$ -e. Ezzel kapcsolatban hivatkoztam az új, igazításra nem szoruló *Krippel*-féle arányszámokra és kértem az illetékeseket, hogy a fakereskedelmi szokványokba becsúszott téves, bár eddig széltebenhosszában használt *Danhelovsky*-féle arányszámok helyett a pontos és mennyiségtani alapon bebizonyított egyedüli helyes új arányszámok használatát írják elő. Akkori cikkem eredeti szövegében gyakorlati példákkal igyekeztem reámutatni a régi arányszámok helytelenségére és önkényességére. A cikket az „Erdészeti Lapok”-nak küldtem be, sajnos azonban abban az időben a lap szűkreszabott terjedelme miatt nem lehetett a tanulmányt teljes egészében leközzölni, s ezért kénytelen voltam a közleményt alaposan megrövidíteni. Bizva abban, hogy a kétségek eloszlatására teljesen elegendő, ha *Krippel* főiskolai tanárnak az „Erdészeti Lapok” 1923. évfolyamának XII. számában megjelent tanulmánya: „A német dongák helyes számítása”, illetőleg a benne közölt mennyiségtani levezetésre hivatkozom, éppen azért az 1929-ben megjelent cikkemből a régi *Danhelovsky*-féle arányszámok helytelenségét és az új *Krippel*-féle arányszámok egyedüli helyességét bizonyító gyakorlati példákat és a régi helytelen arányszám önkényességének példával történő bizonyítását kihagytam.

Közleményem megjelenése óta már majdnem másfél évtized telt el, de sajnos minden maradt a régiben; a gyakorlat még ma is a régi helytelen arányszámokkal dolgozik és a budapesti fakereskedelmi szokványok hibás megállapításai még a mai napig is érvényben vannak. Abban a reményben, hogy a kérdésnek gyakorlati példákkal való megvilágítása az illetékeseket jobb belá-

* „A német dongák helyes számítása és a fakereskedelmi szokványok intézkedései”, Erdészeti Lapok, 1929., 5. füzet.

tásra bírja, a 14 évvel ezelőtt megírt tanulmányomnak helyszüke miatt közre nem adott részét az alábbiakban teljes egészében nyilvánosságra hozom.

Köztudomású dolog, hogy a német dongák számbavétele és adás-vétele a táblák képviselte hordóúrtartalom szerint történik. Egy teljes hordó készítéséhez 3 tábla oldal és 2 tábla fenékdonga szükséges és a fakereskedelmi szokványok szerint a 3 tábla oldal-donga (donga) az összes úrtartalomnak a $\frac{2}{3}$ -a, 2 tábla fenékdonga pedig (fenék) $\frac{1}{3}$ -a. Ebben az esetben egy tábla oldalra $\frac{2}{9}$ -e, egy tábla fenékre $\frac{1}{6}$ -a jut az összes úrtartalomnak. Ugyancsak a fakereskedelmi szokványok rendelkeznek úgy, hogy a vevőnek csak a teljes hordó készítéséhez szükséges arányú dongákat kell átvennie az eladótól, — ez esetben természetesen a fenti arányszámok fölöslegesek. Az arányszámokat csak akkor kell használni, ha nem szabályos arányú dongákról van szó, és ha külön kell számítani mind az oldalakra, mind a fenekekre eső úrtartalomrészt, erre szükség lehet pl. a munkásokkal való leszámolásakor, vagy ha a vevő esetleg a fölös darabokat is átveszi. Eddig a gyakorlatban ilyen esetekben a fenti *Danhelovsky*-féle $\frac{2}{9}$ és $\frac{1}{6}$ arányszámokkal számítottak. Ezek az arányszámok azonban csak a szabályos arányban készült dongákra adnak helyes eredményt, ott is csak akkor, ha az összes úrtartalmat akarjuk tudni, a részletekre — már t. i. az oldalakra és fenekekre — nem. Azért nem, mert a 3 tábla oldal az összes úrtartalomnak nem a $\frac{2}{3}$ -a, hanem $\frac{3}{4}$ -e, a 2 tábla fenék pedig nem $\frac{1}{3}$ -a, hanem $\frac{1}{4}$ -e*, és ezért 1 tábla oldal-dongára $\frac{1}{4}$ -e, 1 tábla fenékdongára $\frac{1}{8}$ -a esik az összes úrtartalomnak. Ezekkel az arányszámokkal már minden elképzelhető esetben a valóságnak megfelelő eredményhez jutunk, míg a *Danhelovsky*-félével csak akkor, ha igazításokat alkalmazunk.

Közleményemnek célja, hogy az új arányszámokkal történő egyszerű, gyors és pontos számítási eljárást bemutassam és szembeállítva a *Danhelovsky*-féle arányokkal való hosszadalmas és igazítás nélkül pontatlan számításokkal, módot kívánok adni az érdekelteknek, hogy önmaguk dönthessék el, melyik eljárás alkalmasabb a gyakorlati élet számára. Végül gyakorlati példákkal kívánom bebizonyítani, hogy a fakereskedelmi szokványok átvette arányszámok teljesen önkényesek és használatuknak semmi elméleti alapja nincs.

Tekintettel a fakereskedelmi szokványok intézkedéseire, példában szabályos arányú oldalakat és fenekeket veszek fel: pl. 8 akós hordóhoz készült 24 tábla oldaldongából és 16 tábla fenékdongából hány drb teljes hordó lesz, mekkora úrtartalommal és

* *Krippel Móric*: „A német dongák helyes számítása”. Erdészeti Lapok, 1923., XII. számában.

az összes úrtartalomból mennyi jut külön az oldalakra és külön a fenekekre?

A kereskedelmi életben szokásos eljárás: az oldaldongák táblaszámát osztjuk 3-al, a fenékdongákét 2-vel; $24:3=8$, $16:2=8$, tehát 8 drb teljes hordó készíthető, 1 hordó úrtartalma 8 akó, 8 darabé $8 \times 8 = 64$ akó. Ez a kereskedelmi eljárás arányszámokkal nem dolgozik és ezért természetesen az összes úrtartalmat számítjuk ki. Ha azonban ismerni kell az oldalakra és fenekekre eső úrtartalmat is, akkor már valamilyen arányszámot kell alkalmazni. Az előző feladat megoldása a *Danhelovszky*-féle arányszámokkal: az oldaldongák táblaszámát szorozzuk a hordónagysággal és az 1 tábla oldalra eső úrtartalomrésszel majd hozzáadjuk a fenékdongák számát, szorozva a hordónagysággal és az 1 tábla fenekekre eső úrtartalomrésszel, azaz:

$$24 \cdot 8 \cdot \frac{2}{9} + 16 \cdot 8 \cdot \frac{1}{6} = 42 \cdot 67 + 21 \cdot 33 = 64 \text{ akó}$$

Végeredményben tehát helyes eredményt kapunk, de az oldalakra eső 42:67 akó nem a valóságos arányrészt adja, hanem ennél kevesebbet; ehhez — ugyancsak *Danhelovszky*-szerint — annak $\frac{1}{3}$ -át hozzá kell adni. A fenti arányszámokkal a fenekekre a valóságosnál többet kapunk, tehát a 21:33 akóból annak $\frac{1}{4}$ -ét le kell vonni, azaz,

$$\left(42 \cdot 67 + \frac{42 \cdot 67}{8}\right) + \left(21 \cdot 33 - \frac{21 \cdot 33}{4}\right) = 48 + 16 = 64 \text{ akó.}$$

A valóságban tehát az oldalakra 48 akó, a fenekekre pedig 16 akó esik az összes úrtartalomból. Amint a bemutatott példákbl kitűnik, a számítás az igazításokkal hosszadalmas és ezért könnyebben is csúszhatik be hiba. Ezt a hosszadalmas és körülményes számítást kikerülhetjük, ha a kiigazításra nem szoruló *Krippel*-féle $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{3}$ arányszámokkal számítunk, azaz:

$$24 \cdot 8 \cdot \frac{1}{4} + 16 \cdot 8 \cdot \frac{1}{8} = 48 + 16 = 64 \text{ akó.}$$

Egyszerű számítással azonnal helyes eredményt kapunk mind a részletekre, mind a végösszegre.

A helyes arányszámokat *Krippel* főisk. tanár egyenletek segítségével állapította meg, azonban a levezetés elkerülésével a bemutatott gyakorlati példából is meg lehet őket állapítani. A példa megfejtésekor az oldaldongáknak a *Danhelovszky*-féle arányszámmal kiszámított úrtartalma 42:67 akó, igazítás alkalmazásával 48 akó volt. A hibás arányszám és az ismeretlen helyes arányszám, valamint a hibás úrtartalomrész és az igazítással számított helyes úrtartalomrész között a következő összefüggés van:

$$\text{Az oldaldongák esetében: } \frac{2}{9} : x = 42 \cdot 67 : 48,$$

$$\text{ebből: } x = \frac{2 \cdot 48}{9 \cdot 42 \cdot 67} = \frac{96}{384 \cdot 03} = 0 \cdot 2499 = 0 \cdot 25 = \frac{1}{4}.$$

A fenékdongák esetében hasonlóan:

$$\frac{1}{6} : x = 21 \cdot 33 : 16,$$

$$\text{ebből: } x = \frac{1 \cdot 16}{6 \cdot 21 \cdot 33} = \frac{16}{127 \cdot 98} = 0 \cdot 12501 = \frac{1}{8}.$$

Az a körülmény, hogy a *Danhelovszky*-féle arányszámokkal igazítás alkalmazása esetén mindenkor helyes eredményt kapunk, egyáltalán nem bizonyít a $\frac{2}{9}$ és $\frac{1}{8}$ arányszámok helyessége mellett. Ugyanolyan joggal mondhatjuk azt is, hogy az oldaldongákra eső úrtartalomrész az összes úrtartalomnak $\frac{4}{5}$ -e, a fenékdongák esetén pedig $\frac{1}{5}$ -e. Ezek az arányszámok is helyesen adják az összes úrtartalmat, sőt a részekét is, ha a hozzájuk való igazításokat kiszámítjuk.

Oldjuk meg az előbbi feladatot a $\frac{4}{5}$ és $\frac{1}{5}$ arányszámok segítségével. Ha 3 tábla oldaldongára $\frac{4}{5}$ -e esik az összes úrtartalomnak, akkor 1 táblára: $\frac{4}{5} : 3 = \frac{4}{15}$, 2 tábla fenékdongára: $\frac{1}{5} : 2 = \frac{1}{10}$. A számítás menete teljesen egyezik az előzőével.

$$\frac{24 \cdot 8 \cdot 4}{15} + \frac{16 \cdot 8 \cdot 1}{10} = \frac{768}{15} + \frac{128}{10} = 51 \cdot 2 + 12 \cdot 8 = 64 \text{ akó.}$$

Végeredményben helyes az eredmény, csak a részletekben tér el a valóságostól, de ha a hozzájuk való igazításokat kiszámítjuk, a részletekre is jó eredményt nyerünk. Az igazítás kiszámítására felveszem az alábbi példát.

Pl. 8 akós hordóhoz csak oldalak készülnek, 1 teljes hordóhoz 3 tábla oldaldonga szükséges, az ezeknek megfelelő úrtartalom:

$$3 \cdot 8 \cdot \frac{4}{15} = \frac{96}{15} = 6 \frac{6}{15} \text{ akó}$$

a fenék számára 2 tábla 4 akós oldaldonga:

$$2 \cdot 4 \cdot \frac{4}{15} = \frac{32}{15} = 2 \frac{2}{15} \text{ akó}$$

$$\text{Összesen } \dots = 8 \frac{8}{15} \text{ akó}$$

tehát a valóságos úrtartalomnál (8 akó) $8 \frac{8}{15} - 8 = \frac{8}{15}$ akóval többet kaptunk.

A $\frac{8}{15}$ a $8 \frac{8}{15}$ -nek $\left(\frac{8}{15} : \frac{128}{15} = \frac{120}{1920} = \right) \frac{1}{16}$ része, azaz az oldalak úrtartalmából annak $\frac{1}{16}$ -át le kell vonni, hogy a helyes úrtartalomrészét kapjuk.

Ugyanígy kiszámíthatjuk a fenékdongákra vonatkozó $\frac{1}{5}$ arányrészhez való igazítást is. Ebből a célból felvesszük, hogy a 8 akós hordóhoz csak fenékek készültek, a teljes hordóhoz szükséges

2 tábla 8 akós fenékdonga:

$$2 \cdot 8 \cdot \frac{1}{10} = \frac{16}{10} = 1 \frac{6}{10} \text{ akó}$$

és 3 tábla 16 akós fenékdonga az oldalakhoz:

$$3 \cdot 16 \cdot \frac{1}{10} = \frac{48}{10} = 4 \frac{8}{10} \text{ akó}$$

$$\text{Összesen} \quad \dots = 6 \frac{4}{10} \text{ akó, azaz } 1 \frac{6}{10} \text{ akóval keve-}$$

sebb, mint a valóságos hordóúrtartalom.

Az $1 \frac{6}{10}$ a $6 \frac{4}{10}$ -nek $\frac{16}{10} : \frac{64}{10} = \frac{160}{640} = \frac{1}{4}$ része, tehát a fenékdongáknak $\frac{1}{10}$ -el kiszámított úrtartalmához annak $\frac{1}{4}$ -ét hozzá kell adni.

Az előző feladat megoldása a fent kiszámított igazításokkal:

$$\left(51 \cdot 2 - \frac{51 \cdot 2}{16}\right) + \left(12 \cdot 8 + \frac{12 \cdot 8}{4}\right) = \frac{768}{16} + \frac{64}{4} = 48 + 16 = 64 \text{ akó.}$$

Az eredmény tehát teljesen ugyanaz. A jelenlegi találomra felvett arányszámból és a hibás, valamint az igazításokkal kiszámított helyes eredményből éppen úgy, mint azt a *Danhelovszky*-féle arányok esetében láttuk, ki lehet számítani a helyes, korrekciókra nem szoruló arányszámokat:

az oldaldongákhoz $\frac{4}{16} : x = 51 \cdot 2 : 48$

$$x = \frac{4 \cdot 48}{15 \cdot 51 \cdot 2} = \frac{192}{768} = \frac{1}{4},$$

a fenékdongákhoz: $\frac{1}{10} : x = 12 \cdot 8 : 16$

$$x = \frac{1 \cdot 16}{10 \cdot 12 \cdot 8} = \frac{16}{128} = \frac{1}{8}.$$

A példában felhozott és az összes hordóúrtartalomról az oldalakra és fenekekre eső $\frac{4}{5}$ és $\frac{1}{5}$ arányszámokon kívül még számtalan más arányszámot is felvehetünk, és mindegyik arányszámmal helyes eredményt kapunk, ha a hozzájuk való igazításokat a bemutatott módon kiszámítjuk. Ezzel szemben a *Krippel*-féle $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{8}$ arányszámok, amelyek az egy négyzetsor oldal és egy négyzetsor fenékdongára eső hordóúrtartalomrészt mutatják, nem szorulnak kiigazításra, használatuk mindenkor helyes eredményt ad, akár az összes hordóúrtartalmat, akár pedig csak az oldal- vagy csak fenékdongákra eső úrtartalomrészt akarjuk kiszámítani.

*

Vergleichende Berechnungen des Fassraumgehaltes der deutschen Dauben. Von Dr. habil. N. Pallay.

Verf. erbringt an Hand praktischer Beispiele den Beweis, dass die von *Danhelowski* eingeführten Verhältniszahlen nur dann brauchbar sind, wenn sie gewisse Korrektion erfahren.

Die neuesten von *Krippel* vorgenommenen Berechnungen führten aber zu Verhältniszahlen, die ein mathematisch einwandfreies Ergebnis verkörpern und keinerlei Korrektion bedürfen.

*

Calculs comparés du volume des tonneaux fabriqués avec des douves allemandes. Par N. Pallay.

Les coefficients de *Danhelowski* ont besoin de correction, tandis que les résultats obtenus par *Krippel* sont absolument sûrs.

*

Calculation of Barrel-Volume of German Staves. By Dr. habil N. Pallay.

The nombres of comparison introduced by *Danhelowski* can be used only with correction, while the results of calculation carried out by *Krippel* are quite correct.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Választmányi ülés.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya 1943. évi június hó 2-án, szerdán d. e. 10 órai kezdettel az egyesület székházában ülést tartott, amelyen megjelentek: vitéz Waldbott Kelemen báró elnök, ifj. Teleki József gróf alelnök, Biró Zoltán ügyvezető, Mihályi Zoltán dr. titkár, továbbá Ajtay Jenő, Bély Kálmán gróf, Biedermann Imre báró, Esterházy Móric gróf, Hendrey József, Kardoss Kálmán, Kovács Gábor, Lány Géza, Lengyel Sándor, Mailáth György gróf, Montenuovo Nándor herceg, vitéz Onczay László, Papp Béla, Papp-Szász Tamás dr., vitéz Ráday Gyula, Riedl László, Rónai György, Schmied Ernő, Takács Zsigmond, Tóth Bódog, Véssei Ferenc, Véssei Mihály, Zólogy Imre és Zsombory Ignác választmányi tagok.

Távolmaradásukat kimentették: Keglevich Gyula gróf tiszteletbeli tag, továbbá Beyer Jenő, vitéz Bontay Ferenc, Borhy György, Czillinger János, vitéz dr. Festetics Kristóf gróf, Földes Tibor, Földváry Miksa, Károlyi Gyula gróf, Klözel Oszkár vitéz Lámfalussy Sándor, Matusovits Péter, Molcsány Gábor, Osztrólczy Miklós dr., Pallavicini Alfonz örgróf, Rochlitz Béla, Schenkengel László, Urbánfy Ignác és Vuk Gyula választmányi tagok.

Vitéz Waldbott Kelemen báró elnök üdvözölte a megjelenteket és a következőkben szabott irányt az ülés tárgysorozatának.

Tisztelt Igazgató-választmány! A mai választmányi ülés összehívására a Földművelésügyi Miniszter Úrnak múlt hó 15-én kiadott 155.000/1943. F. M. számú rendelete adott okot, amellyel a Miniszter Úr a tűzifa-ellátás biztosításával kapcsolatos kérdéseket újból szabályozta.

Nagy általánosságban megállapíthatom azt, hogy a rendelet most már bizonyos mértékig visszatérést tartalmaz az előző háborúban alkalmazott rendszerhez, mert a bejelentett tűzifakészletek 60%-át szabad értékesítésre adja, 40%-át pedig a később felmerülő közszükségletekre tartalékolja.

Igaz ugyan, hogy a megkötendő szerződésekre továbbra is fenntartja a miniszteri jóváhagyás kikérésének a kötelezettségét, azonban meggyőződésem mégis az, hogy ez a rendszerváltozás az értékesítés és elhelyezés dolgában bizonyos fokú könnyebbséget fog jelenteni, különösen akkor, ha kormányzat nem gördít akadályt az elé, hogy a na-

gyobb tételekben megkötött egyetemleges szerződések esetében a tartalékolást nem a termelővel, hanem a vásárlóval szemben gyakorolja.

Véleményem szerint ez a megoldás lesz a feltétlenül helyes, mert a nélkül, hogy a már megkötött ügyletek lebonyolítását gátolná, módot ad a kormánynak arra, hogy a tűzifa hovafordítása felől rendelkezék.

Sajnálattal kell azonban megállapítanom, hogy a másik igen fontos dologban, az árkérdésben még máig sem történt megfelelő intézkedés.

Legutolsó választmányi ülésünk határozatának megfelelően, kétféle is tárgyaltunk az illetékes kormánytényezőkkel, és rámutattunk arra, hogy az árak megfelelő rendezése nélkül a tűzifaellátás kérdését, de egyáltalában a faellátást is, megoldani nem lehet.

Újból hangsúlyoztuk, hogy egyedül a munkások és fuvarosok megfelelő ellátása esetén tudjuk az érvényben lévő árakon a szükségleteket biztosítani, s reméljük, hogy a június végével lejáró tűzifa-szállítási kedvezmények megszűnte után a kormányzat meg fogja találni a módját annak, hogy a termelőket megfelelően kárpótolja.

Amint igen jól méltóztatnak tudni, a 130 km-t meghaladó távolságra történő szállításokra a kormányzat május hónapra 10.000 kg-kint 35 P, június hónapra pedig 21 P díjkedvezményt biztosított.

Elég sajnós, hogy ezt a kedvezményt az elmúlt hónapban a megnehezedett fuvarozási lehetőségek miatt a gazdaságok egyrésze nem nagyon tudta igénybe venni, mégpedig annál kevésbé, mert az előbb már említett és csak május 15-én megjelent szabályozó rendelet életbelépése előtt a törvényhatóságok legtöbbje mereven elzárkózott az elől, hogy a területéről kifelé irányuló szállításokhoz hozzájáruljon.

Megnehezítette az adott kedvezmény igénybevételét az is, hogy a termelések számos helyen nem készültek el az eddig szokásban volt áprilisi határidőre, s a be nem jelentett, vagy csak részben bejelentett készletekre a mai, sajnós, meglehetősen késedelmes rendszer miatt nehezen lehetett szállítási igazolványt kapni.

Az érdekeltek közül igen sokan csak késve tudták a teendőkről tájékozódni, s ezért a kedvezmény aligha hozta meg azt az eredményt, amit attól remélhattünk volna, ha az erre vonatkozó rendelkezés korábban jelenik meg.

Mindenesetre célszerű lenne, ha ebből a szempontból újabb emlékiratot intéznénk a kormányzathoz.

Igaz ugyan, hogy az árfelemelés dolgában a múlt hó folyamán külön felterjesztéssel fordultunk nemcsak az illetékes miniszter urakhoz, de a Miniszterelnök Úr Önagyméltóságához is, mégis szükségesnek látnám, hogy a t. Igazgató-választmány megnyilvánuló kívánságaira külön is felhívjuk a kormányzat figyelmét.

Meg kell jegyezmem, hogy a hivatalos ármegállapításnak egy súlyos alapvető hibája van. Az illetékes tényezők ugyanis évek óta csak a fogyasztói árakat szabják meg, és egyáltalában nincsenek tekintettel arra, hogy a munka- és fuvarbérékben, valamint egyéb költségekben az elmúlt évek során bekövetkezett változások egyre fokozott mértékben terhelik az erdőbirtokost, illetőleg a fatermelőt. Ennek pedig az a következménye, hogy csak a fogyasztó élvezze az államhatalom védelmét, a kereskedelemnek is többé-kevésbé biztosított a haszna, csupán a termelővel nem gondol senki. A kedvezőtlenebb viszonyok között lévő erdőgazdaságok ma már csak ráfizetéssel tudnak eleget tenni közellátási kötelezettségeiknek.

Annál sajnálatosabb ez a tény, mert a termelés védelme minden más gazdasági ágban kellően érvényesül. Az iparcikkek ára sokszoro-

sa a háborúelőttinek, mert a nyersanyag ára, a munkabérek és egyéb költségek jelentősen emelkedtek.

Felelősségem tudatában merem kijelenteni, hogy faellátásunk kérdése közmegnyugvásra addig meg nem oldható, amíg a kormányzat el nem ismeri az erdőgazdaságoknak azt az elemi jogukat, hogy az eladott fának az árában legalább a termelési költségeket meg kell kapniok. (Helyeslés!)

Méltóztassanak mindezeket kellően fontolóra véve az ügygel annak komolysága szerint behatóan foglalkozni, mert az érdekképviselőnek erkölcsi kötelessége, hogy az ismét fenyegető fajség súlyos következményeire az illetékesek figyelmét idejében felhívja. (Ügy van!)

A mai választmányi ülésünkön egyúttal határozni kell az Erdészeti Zsebnaptár árának a megállapításáról is, hogy a már majdnem teljesen elkészült könyvet legkésőbb a jövő hónap folyamán a szakközönség rendelkezésére bocsáthassuk. Ezekre vonatkozólag az Ügyvezető Úr fog majd külön előterjesztést tenni.

Felkérem a Titkár Urat, hogy a beérkezett folyóügyeket ismeretnői szíveskedjék.

A titkár előadta, hogy a miskolci mezőgazdasági kamara az „Erdészeti Lapok”-nak a saját könyvnyomatos közleményeijért cserében való megküldését kérte az egyesülettől.

Javaslatára — Biedermann Imre báró hozzászólása után — az igazgató-választmány a csereviszonyhoz egyhangúlag hozzájárult.

Az ügyvezető bejelentette, hogy a régóta várt „Erdészeti Zsebnaptár” végre elkészült és kötés alatt van. Az előállítási költségek a 65.000 pengőt is meghaladják. Szerencse, hogy az egyesület még 3 év előtt megvette és kifizette a munka előállításához szükséges biblia-nyomó papírt, viszont az a körülmény, hogy a gyakorlat újabb kívánságára a Zsebnaptár anyagát két kötetre kellett tagolni, a vászon mostani vételára folytán tetemes költségtöbbletet okozott.

Ha a szerzők és a szerkesztést végző titkár tiszteletdíjának a becsapításával az egyesület 30.— pengőért árulná példányonként ezt a kiadványt, akkor is jóformán csak önköltségei térülnének meg. Vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter annakidején azonban 5000.— P-vel támogatta a munka megjelentetését; ennek a levonásával tehát 28.— pengőért lehet adni a Zsebnaptárt.

Az igazgatóválasztmány az ügyvezető javaslatára az Erdészeti Zsebnaptár példányonkénti árát egyhangúlag 28.— pengőben állapította meg.

Hendrey József az elnöki megnyitóra hivatkozva kifejtette, hogy a mai faárak a tisztességes kereskedelem tevékenységét is csaknem lehetetlenné teszik, és ezért a maga részéről is szükségesnek tartja, hogy a kormányzat elsősorban a termelői árát állapítsa meg.

Szóvá tette azt is, hogy a forgalmiadó mai rendszere nem igazságos, mert a tő mellett eladott fát lényegesen kevesebb adó terheli, mint azt, amelyet a kereskedő a telepére beszállítva hoz forgalomba. Szükségesnek tartja tehát, hogy az egyesület ennek a kérdésnek a felülvizsgálatát és megfelelőbb rendezését kérje a kormányzattól.

Az ügyvezető hangsúlyozta, hogy a forgalmiadó-kérdés megbolygatása veszedelmes dolog, mert közelről érinti az államháztartás érdekeit. Bizonyos részeiben való eltörlése az adókulcs tetemes felemelését vonná maga után, és ezzel — meggyőződése szerint — csak a termelő járna rosszul.

Az egyesület sohasem tett különbséget erdőbirtokos és vállalati termelő között, és mindig legjobb tudása szerint képviselte a fakereskedelem jogos érdekeit is. Az ország faellátása a háborús viszonyok között kétségtelenül igen súlyos feladat, és csak akkor oldható meg sikerrel, ha a munkások és fuvarosok ellátását a kormányzat a termelő gazdaságokra bízta.

Ezt az álláspontját az egyesület ismételten kifejezésre juttatta az összes illetékes tényezőkhöz intézett felterjesztéseiben, és rámutatott arra is, hogy az egész esztendőre azonos összegben megállapított árak lehetetlenné teszik a kereskedők részére a korai szállítással járó hosszabb ideig tartó raktározást, a fa nagymértékű súlycsökkenése miatt.

Az utóbbi időben a közellátási minisztérium örvendetes módon több megértést tanúsított ezek iránt a sokszor hangoztatott kérdések iránt, de még mindig nagy hátrány, hogy az intézkedések elkészen jelennek meg, s nem mindig terjednek ki olyan részletkérdésekre, amelyeknek a figyelmen kívül hagyása zavart okoz és pótrendelkezések kiadását teszi szükségessé.

A földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya emberfeletti munkát végez, de személyzetének a létszáma sokkal kisebb ahhoz, hogy az egyre bonyolultabbá váló kötött gazdálkodás nehézségeivel megbírkózhassék. Ezért célszerű lenne a Miniszter Úr figyelmét ismételten felhívni arra, hogy az érdekképviselőlet készséggel áll a kormány rendelkezésére szakvéleményével és bizonyára eredménnyel tudná nehéz munkájában támogatni.

Hendrey József annak a nézetének adott kifejezést, hogy a mostani időpont mindenképpen a legalkalmasabb az erdőgazdaság jogos kívánságának az előterjesztésére. Remélni lehet, hogy vagy a vasúti fuvardíjkedvezményt hosszabbítja meg a kormányzat, vagy pedig a tervbevétt általános árszabályozás során segít a nagy nehézségekkel küzdő erdőgazdaságon is. Az egyesületnek tehát mindenképpen meg kell tennie a szükséges lépéseket.

Esterházy Móric gróf két kérdésre hívta fel az igazgatóválasztmány figyelmét. 1. Az 1942. évi XVI. t.-c. 11. §-a szerint a gazdasági cselédek lakásának építési és tatarozási költségét a jövedelmiadó kivétekor le kell vonni a jövedelmiadó megállapításához kiszámított összegből. Némely községben az uradalmi erdőőrök lakásával kapcsolatban nem érvényesítették a törvénynek ezt a rendelkezését, azzal a megokolással, hogy az csak mezőgazdasági cselédekre vonatkozik. Szükséges tehát, hogy az egyesület ebben a kérdésben is jogorvoslatot kérjen.

2. Értesülése szerint az Országos Mezőgazdasági Kamara emlékiratot szándékozik átnyújtani a Pénzügyminiszter Únak, amelyben azt kéri, hogy a szarvasmarhák igénybevételeivel kapcsolatban megállapított hivatalos ár és az állattartó gazdák részéről kifizetett valóságos beszerzési ár közötti különbséget a község lakóin pótdadó formájában lehessen behajtani. Mivel ilyen rendelkezés nemcsak a mezőgazdasági üzem nélküli nagyobb erdőbirtokokat sújtaná érzékenyen, hanem az állatot nem tartó falusi iparosokat és tisztviselőket is, az ilyen megoldás ellen határozottan tiltakozni kell. Erre azonban csak akkor kerüljön sor, ha az egyesület meggyőződést szerzett arról, hogy az Országos Mezőgazdasági Kamara valóban ilyen felterjesztéssel kíván élni.

Véssei Ferenc kifejtette, hogy a vasúti fuvardíjkedvezmény elkészen lépett életbe, tehát hatása nem érvényesülhetett a kívánt mértékben. Az egyesületnek mindent el kell követnie, hogy a mérséklést

a kormány továbbra is érvényben tartsa. Nagy hibája azonban a kedvezménynek, hogy csak a 130 km-nél távolabb fekvő erdőgazdaságok részére biztosít előnyt, mert ez igazságtalanul sújtja a kisebb távolságra szállítókat.

A forgalmiadó módosítása kétségtelenül igen kényes, de azért célszerű lenne, ha az egyesület ennek a kérdésnek a részletes megvitatását egy külön bizottság elé utalná, és annak a javaslata alapján tenné meg a további lépéseket. A kereskedői árak megállapítása is felülvizsgálatra szorul, ezért azt kérte, tegyen az egyesület erre vonatkozólag is felterjesztést.

Vitéz Rábay Gyula baranyavármegyei adatokkal világította meg a faellátás nehézségeit és kifejtette, hogy a most érvényben lévő hivatalos fuvardíjakkal a szállítást sehogyan sem lehet megoldani.

Biedermann Imre báró a 155.000/1943. F. M. számú rendelet homályos pontjaira mutatott rá és főhibájául elkésett megjelentetését róta fel.

Zólogy Imre a tűzifa helyi értékesítésében mutatkozó nehézségeket ismertette néhány példával.

Zsombory Ignác a készletbejelentésekre vonatkozó rendelkezések helyes értelmezését világította meg, és azt javasolta, kérje az egyesület a törvényhatóságok részére a helyi eladásokra vonatkozólag szeptember 30-ában megállapított rendelkezési határidőnek a bejelentéstől számított 30 napra való megrovidítését.

Az elnök összefoglalta az elhangzott indítványokat és javaslatára az igazgató-választmány egyhangúlag úgy határozott, hogy

1. az egyesület felterjesztéssel fordul az összes illetékes miniszterekhez a faárak felülvizsgálata érdekében, és nemcsak a termelői árak megállapítását kéri, hanem a kis- és nagykereskedői árak újabb szabályozását is,

2. tárgyalás alá veszi a forgalmiadóváltás kérdését; a különböző bizottság tagjaiul *Hendrey József*, *Vésséi Ferenc*, *vitéz Onczay László*, *Schenkengel László* és *Földes Tibor* választmányi tagokat, valamint az ügyvezetőt kérte fel.

3. *Esterházy Mór* gróf javaslata alapján megfelelően tájékozik, és szükség esetén felterjesztéssel fordul a kormányzathoz.

4. a munka- és fuvarbérek felülvizsgálatát kéri.

5. a fuvardíjkedvezmény meghosszabbítása és az összes távolságokra kiterjesztése érdekében megteszi a szükséges lépéseket és

6. a helyi eladásra szánt tűzifára vonatkozó törvényhatósági rendelkezések mielőbbi megtételét szorgalmazza.

Vitéz Onczay László azt indítványozta, ismételje meg az egyesület az erdészeti felsőoktatás reformja érdekében még 1938. év tavaszán tett felterjesztését, mert ezt az ország erdőterületének öröndetes gyarapodása fokozottan megokolja.

Az ügyvezető javaslatára az igazgató-választmány egyhangúlag úgy határozott, hogy a kérdés újabb megvitatására különbizottságot küld ki és annak tagjaiul *Térfi Béla* és ifj. *Teleki József* gróf alelnököket, *Ajtai Sándor* dr., *Fekete Zoltán*, *Hendrey József*, *vitéz Lámfalusy Sándor*, *vitéz Onczay László*, *Prónay Gábor* báró, *Rónai György*, *Roth Gyula*, *Zólogy Imre* és *Zsombory Ignác* választmányi tagokat, *Barthos Gyula* egyesületi tagot, valamint az ügyvezetőt kérte fel.

Ifj. Teleki József gróf szövéttette, hogy a közelmúltban elrendelt kényszertermelésnek során Vas megyében szépjövőjű, 90 éves vágásfordulóban kezelt fenyveseket kellett 30—40 éves korukban a birtokosoknak letarolni. Ez kétségtelenül olyan súlyos kár, amelyet a mai nehéz időkben az államhatalomnak valamilyen formában — esetleg adómérsékléssel — kárpótolnia kellene.

Az elnök, az ügyvezető és *Rónai György* hozzászólása után az igazgató-választmány egyhangúlag úgy határozott, hogy a közérdekből hozott áldozat kellő méltánylása érdekében megfelelő felterjesztéssel fordul a kormányzathoz, rámutat a nagyobb kiterjedésű tarolások veszedelmeire és a háborús szükség közepette is felhívja az illetékesek figyelmét a gyérítések minden eszközzel való előmozdításának a fontosságára.

A titkár bejelentette, hogy felvételüket kérték az egyesületbe: *Erdődy Pál gróf*, *Jolsva nagyközség*, *Szombathely m. város* és a következő erdőbirtokossági társulatok: *Brusztura*, *Fenyvesvölgy*, *Hajdúhadház*, *Hajdúböszörmény*, *Köblér*, *Lubnya*, *Palotailva*, *Újsztuzicsa*, erdőbirtokosok; *Ballásch László*, *Fejér Kálmán*, *Henter János*, *Madas László*, *Maróthy László*, *Orbán József*, *Rákossy István* és *ifj. Reuter Camilló* erdőmérnökök; *Jekelfalussy Ferenc*, *Lautner György*, *Meskö József*, *Pányi Akos*, *Panyiczky Gyula*, *Szepesi Sándor*, *Szigetváry Sándor* és *Zelnik István* erdőmérnökhallgatók, *Csurgay Tibor dr. ny. követ*, *fanyagkereskedő*, *Tölgykéregtermelő- és Értékesítő Kft.* és *Veress László*, az Erdélyrészi Fatermelők Szövetsége ügyv. főtitkára.

Javaslatára az igazgató-választmány valamennyi jelentkezőt tagjai sorába iktatta és egyéb tárgy híján az elnök az ülést berekesztette.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. közellátásügyi miniszter 31.500/1943. K. M. számú rendelete a tűzifa legnagyobb árának a megállapításáról szóló 11.000/1943. K. M. számú rendelet módosításáról.*

A 9.280/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §. A 11.000/1943. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi január hó 10-i, 7. számában) 7. §-ában foglaltak helyébe a következő rendelkezés lép:

„A tűzifának a közforgalmú járművekkel történő szállításához szükséges szállítási igazolványért a m. kir. földművelésügyi miniszter 155.000/1943. F. M. számú rendelete (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi május hó 16-i, 110. számában) alapján ténylegesen fizetett kiállítás díj a tűzifára megállapított legmagasabb eladási árhoz hozzászámítható. Termelők és nagykereskedők eladásainál az ilyen címen felszámított összeget a számlába külön tételként kell beállítani.”

2. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1943. évi május hó 22-én.

A miniszter helyett:
dr. Jakabffy Károly s. k.,
államtitkár.

* Megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi május hó 23-i, 116. számában.

IRODALOM

Nadler Herbert: A Keleti- és Déli-Kárpátokban. Vadásznapló. (Dr. Vajna és Bokor cég kiadása, Budapest, IV., Váci-u. 28.)

Nem tudom megtagadni a mesterségemet még akkor sem, amikor egy-egy új vadászkönyv kerül a kezembe, és hiába akarok más szemüvegen nézni, mindig az erdész szemével látom az abban foglaltakat.

Nyugodt lélekkel merem állítani, hogy kevés vadászati munkát olvastam, amelyiket ebből a szempontból is olyan örömmel és élvezettel lapoztam volna végig, mint Nadlernek ezt a legutóbbi könyvét.

Egy-egy kedves leírás után behunytt szemmel magam előtt láttam azokat a sokszor elhanyagolt magashegységi vágásterületeket, amelyekhez közel 50 esztendő legkedvesebb emlékei fűznek. Az időjárást, a terepviszonyok nehézségeit a szerző olyan színesen írja le, hogy könnyen maga elé tudja képzelni az is, aki ezeken a részeken sohasem járt.

Megkapott az a szeretet, amellyel Nadler a nagyvad-vadászat igazi otthonáról, az erdőről ír.

Igen kellemesen érintett a *stílus kitűnő magyarsága*, a rövid és mégis sokat kifejező mondatok. De legjobban megfogott a könyv nyílt őszintesége. Az az őszinteség, melyikkel a szerző, aki mögött pedig igen értékes vadászmult áll, mindig beismeri, amikor hibáz, mégpedig nemcsak a lövés leadásával, de bizonyos mértékig vét a vadásziasság ellen is.

Meg tudom érteni és méltányolni is tudom, mert meggyőződésem az, hogy akik régóta járjuk puskával a vállunkon az erdőt, még egy fél század után sem vagyunk mentesek az ilyen hibáktól. Hiszen bennünket is éppen úgy hajt a vér, a nehézségek leküzdése utáni vágy, a cél elérése, mint a fiatalokat, s én nem hiszem, hogy legtökéletesebb vadászaink is mernék vállalni a kötelezettséget, hogy evvel az etikával szemben soha nem követnek el hibát. Aki maga is kinlódott nehéz terepen az időjárással, a nehéz megközelítéssel küzdve, az igen jól tudja, hogy eljön az az időpont, amikor a szenvedély lesz urrá az emberen és nem megfordítva.

A könyv kiállítása igazán tetszetős, s több mint 80. nagyon érdekes fénykép díszíti a könnyen olvasható, nagyon tiszta nyomású szöveget, amelyért a kiadót külön is dicséretet érdemel.

Melegen ajánlhatom mindenkinek, aki szereti a természetet és különösen a magashegységben szolgáló kartársainknak és vadászainknak hívom fel a figyelmét arra, hogy igen sokhelyt fognak a könyvben olyan részleteket találni, amelyekhez hasonlókat maguk is átéltek.

Bíró Zoltán.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. (77. kötet. 1943.)

10. sz. — Gosztonyi Gy. dr.: Anyag, tér, forma és idő az építőművészetben. — Doktorics B.: Olcsóbb-e a Diesel-villamos mozdony üzeme a gőzmozdonyénál?

11. sz. — Rozinek A. A Szikla—Rozinek-féle lebegtető gázosításban lejátszódó folyamatok taglalása. — Bäcker Z. T.: Csőtapogató készülék vízcsöves kazánokhoz.

Értekezések. — Beszámolók. — v. Magyar Gy.: A tehermentesítés elvének alkalmazása a budapesti gyorsvasúton. — Gáll I. dr.: Hozzászólás vitéz Magyar Győzőnek a budapesti gyorsvasútról írt köz-

leményéhez. — *Ing. Enzweiler M. dr.*: A földalatti városi gyorsvasút. — *Ing. Rónai Gy. dr.*: A háromtengelyű teherkocsi, mint a vasúti tömegszállítás leggazdaságosabb eszköze.

A Műszaki Világ. (VII. évf. 1943.)

10. sz. — *Árva J. dr.*: Tordas. — —: Az átmenetgazdálkodás és a víziutak fejlesztésének problémái a Mérnökpolitikai Társaság előtt. — *v. Görgey V.*: Elsüllyedt haditengerészeti és kereskedelmi hajóegységek kiemelésének technikai megoldásai gyakorlati példák alapján.

11. sz. — *v. Nászy M.*: Gazdaságpolitikai feladataink a háború, az átmenet és a béke időszakában.

A Vadászkutya. (IV. évf. 1943.)

5. sz. — *Vértessy I.*: Kutyakiállítás. — *Felix E.*: A kutyák előkészítése a kiállításra. — *Dummel N.*: Képességi vizsgá. — *Mikódy A.*: Vízimunkára tanítás. — *g. Lelovich Gy.*: Vadászkutya és héja (karvaly) sólymászatra idomítása.

Bányászati és Kohászati Lapok. (LXXVI. évf. 1943.)

10. sz. — *Domony A.*: Könnyűfémek forróziója és az ellene való védekezés.

11. sz. — *Faller J.*: A magyar bányászviseletről. — *Boldizsár T.*: A bányalevegő lehűlésének okai egy nagyobb teljesítményű bányaszellőztető üzembehelyezésével kapcsolatban.

Bástyánk. (III. évf. 1943.)

5. sz. — *Várnai T.*: Kedves Barátom! — *Sali E.*: Őrségátadás. — *v. Sebők L.*: „Bástyánk“-ról. — *Tomesz D.*: Mi és Ők! — *Szanyi J.*: A bánya. — *Papp L.*: Baleknevelés balekszemmel. — *Vargha D.*: Széljegyzetek Karácsony Sándor könyveihez. — *Székely L.*: Ami hiányzik. — *Pányi Á.*: Éneklő Sopron.

Fás Tudósító. (II. évf. 1943.)

19—20. sz. — *Barlai E.*: Fűrészüzemi statisztika. — —: A fűrészüzem munkája. — *Földváry L. dr.*: A bükkfalpfá termelőterületei.

21—22. sz. — *Ifj. Sorg. A.*: Fatakarékosság. — *Bogyay L.*: Az erdő megtekintése. — *Pisszer J.*: Takarékoskodjunk a fenyőfával!

Gazdatisztek Lapja. (XLVII. évf. 1943.)

6. sz. — —: A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének évi rendes közgyűlése. — *Csepinszky B.*: A gazdatisztek betegségi ellátásának kérdése.

Halászat. (XLIV. évf. 1943.)

5. sz. — *Mika F. dr.* és *v. Varga L. dr.*: A pénzes pér. (2. közl.) — *Khin A.*: A csallóközi halászlélet. (2. közl.) — *Szlezák L. dr.*: Egy korszerű halászati törvény jogi alapjai. (5. közl.)

Kertészeti Szemle. (XV. évf. 1943.)

6. sz. — *Ligethy J.*: Saintpaulia. — *Dandé M.*: Rövid és hosszú-nappalú növények. — *Madarász A.*: Törpe orgonák. — *Konta R.*: Hortensia kékités. — *Ubrizsy G. dr.*: A boróka- és körterozsda. — *Liszka J.*: Kertészeti kárbiztosítás. — *Keller O. dr.*: Kertjeink gyakoribb cinegeféléi.

Köztelek. (LIII. évf. 1943.)

19. sz. — *Laczkó A.*: Mit vessünk a kiszántásra ítélt kipusztult olajlen helyére? — *Udvaros K.*: További adatok az olajlen fajtakérdéséhez. — *Endrődy E. dr.*: Különleges talajjavító anyagok. — *Zajtay A. dr.*: A szénalisztek jelentősége. — *Szalay G. dr.*: Tapasztalataim a varjakról.

20. sz. — *Székely F.*: A textilmályva. — *Grábner E.*: A szántóföldi növények korszakosodási lehetőségei virágzásuk időszakában. — *Szilárdy Sz. dr.*: Telivér kancák terméketlensége. I. — *Bárdossy A. dr.*: Milyen irányelvek vezessék a gazdát korszerű munkaszervezésében? — *Berényi D. dr.*: Burgonyatermelésünk lehetőségei.

21. sz. — *Muzsai J.*: Kézi sáncolás a burgonyaföldön. — *Valádi B.*: Talajjavítások kérdése a gyakorlatban. — *Szilárdy Sz. dr.*: Telivér kancák terméketlensége. II. — *Bárdossy A. dr.*: Milyen irányelvek vezessék a gazdát korszerű munkaszervezésében? II. — *Reichenbach B. dr.* és *Rencz M. dr.*: A mangalicastértartás háborús üzemgazdasági vonatkozásai.

22. sz. — *Villax Ö. dr.*: Kukoricaterméseink megkészszerzése. — *e. Dorner B.*: Homokbuckás parlagföld hasznosítása. — *Pánciczky Z.*: A lenbolha elleni védekezés. — *Izinger P.*: Néhány szó a mangalica malac szopós korban való szimultánözásáról.

Magyar Méh. (64. évf. 1943.)

6. sz. — *Reibel M.* és *Csajághy K.*: Akácfaék megjelölése. — *Béký A.*: Mézelőfák és cserjék megfigyelésére felhívás. — *Hankó L.*: Csemege lépesmész termelése. — *Ignác S.*: A kétanyás család 20 kg-os mézhozamáról. — *Csajághy K.*: Az akác ezévi gyenge mézélése. — *Hankó L.*: Rendellenesség a méhcsaládban.

Magyar Statisztikai Szemle. (XXI. évf. 1943.)

2—3. sz. — Az 1942. évi népmozgalom előzetes eredményei. — *Szél T. dr.*: A külső vándormozgalom újabb alakulása. — *Rochlitz Gy.*: Fordítási problémák a statisztikai irodalom köréből. — *Bögehold J.*: Marokkó, Algír, Tunisz.

Mezőgazdasági Közlöny. (XVI. évf. 1943.)

5. sz. — *Herke S.*: Szikeetalajaink megjavítása. — *H. A.*: Tordas, a szövetkezeti mintafalu. — *Ho.*: Az orosházi járás belvízkára. — *cs-n.*: Bulgária mezőgazdasági tervei 1943-ra. — *M. B.*: Románia mezőgazdaságáról. — *r-a.*: Szövetkezetek az új agrárpolitika szolgáltatában.

Nimród Vadászlap. (IV. évf. 1943.)

14. sz. — *Mike Gy. dr.*: Csiki hozzászólás a „Nagy kakas” tanulmányhoz. — *Kittenberger K.*: Krokodilusról. — *Kiss Á. dr.*: Ismét székelőföldi vadászipanaszok. — *Beretz P. dr.*: Újabb adatok a balkáni gerle (*Streptopelia decaocto* friv.) szegedi megtelepedéséhez és költéséhez. — *Eidenpénz K.*: A dolhai szarvasállományról. — *Forti J. dr.*: A drótszűrő magyar vizsgál.

15. sz. — *Schleicher I. dr.*: Vadkár térítése összefüggő erdőségeknél. — *sz. Kracs K.*: Néhány szó a foglyok telepítéséhez és a foglyállomány megmentéséhez. — *Vasas J.*: Sárga drótszűrő vizsgál. — *Bástyai-Holtzer L.*: Gondolkoznak-e vadászmadaraink vagy ösztönük szerint cselekszenek?

16. sz. — *Thurn Rumbach I.*: Utóhangok. — *Gr. Esterházy L.*: Fehérmegeyi őzek. — *Szabolcs R.*: Vadvédelmi tanácsok.

Technika. (24. évf. 1943.)

5. sz. — Gállick I. dr.: Oldalvarratokkal végzett fáradozási kísérletek. — d'Ouvenou R.: Egy új dunaalatti járható alagút építése. — Fekete E.: Erőhatások állítható lépcsavarokban. — Szalmássy A.: Fenolgyantás alapú korszerű csapágó-anyagok. — Förster R.: A falángmentesítő anyagok alkalmazásának gyakorlati szempontjai. — Fialovits B.: A MÁV. gőzmozdonyainak történeti fejlődése. VIII. — Gillemot L. dr. és Nagy F.: Kísérletek a könnyűfém kokillaöntések szilárdsági vizsgálatának egységesítésére.

Természettudományi Közlöny. (75. kötet. 1943.)

5. sz. — Vermes M.: Újabb vizsgálatok a kristályok szerkezetéről. — Földváry M.: A szádélói völgy. — Aujeszky L.: A szivárvány és a valóság. — Kéz A.: Mikor keletkezett a Balaton. — Rapaics R.: Az élet-tartam öröklése. — Kendi Finály I. dr.: Ezüsttárgyak fényének megóvása vegyi módszerekkel.

Pótfüzetek. 1943. 2. sz. (230.) — Rapaics R.: A gén-elmélet. — Méhes K.: Az ősföldrajzi kutatás módszerei. — Földváry M.: Hazai védett természeti emlékek. — Rotarides M.: A korszerű szemléltetés az állattani múzeumban. — Csókán P.: A könnyűfémek. — Regös J.: Mesterséges megtermékenyítés.

Vadászat. — Halászat. (XI. évf. 1943.)

9. sz. — a. Balogh A.: A fémköpenyű lövedékek preparálása vadászati célokra.

10. sz. — Udvardy M.: A magyar vadászat aktuális kérdéseiről. — a. Balogh A.: A minden célra alkalmas 9.3 mm-es kaliberű töltény. — Orday R.: A sporthorgász legnagyobb büszkesége.

Vadászujság. (III. évf. 1943.)

14. sz. — Szent-Ivány G. dr.: A magyar vadásztársadalom zürzavaros helyzete. — v. Szűcs D. dr.: Változtatni kell a tenyészvadkiosztás rendszerén. — Aigner Ö.: A farkasirtó rendelet margójára. — Mészáros F.: A községi vadászterületek haszonbérének felemelése. — Gyulavári J.: A kapásból való lövés művészete.

15. sz. — Szent-Ivány G. dr.: A vadászvizsga szükségessége! — Csicserei Orosz K.: Hozzászólás a „Változtatni kell a tenyészvadkiosztás mai rendszerén” című cikkhez. — Szentlőrinci: Egy kis gyakorlati útmutatás a golyósfegyverválasztáshoz.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

INTERSYLVA. 1943. 1. és 2. sz.

Süchting: Erdei talajok megjavítása és a fatermelés növelése meszezéssel. (Güteverbesserung der Waldböden und Steigerung der Holz-erzeugung durch Kalkung.) 1—19. old.

A mezőgazdasággal ellentétben az erdészeti még mindig alig alkalmaz trágázást, noha a könnyen és olcsón beszerezhető mészben ehhez igen kitűnő eszköz áll rendelkezésre.

A szerző a mésztrágázás elméleti alapjainak a legújabb kutatási eredmények példáival történő megvilágítása után részletesen ismerteti a mésznek a talajra kifejtett kitűnő vegyi és élettani hatását. Kísérleti adatokkal igazolja annak az eddig vallott nézetnek a tarthatatlanságát, hogy erdei fáink legtöbbje — különösen a lúcs- és erdeifenyő — érzékeny a talaj elsavanyodása iránt.

A mésztrágyázás közvetlen kedvező hatása a csemeték fokozott fejlődésében nyilvánul, a növekvő fatömeg-gyarapodás pedig a jobb táplálkozási viszonyokon alapuló közvetett kihatásnak a bizonyága.

Hangsúlyozza azonban a szerző, hogy a mész túlzott mértékben történő adagolása az összes eddigi kísérletek szerint feltétlenül hátrányos. Végül ismerteti a különböző meszezési módokat és mésztrágyákat, valamint a zöldtrágyázással kapcsolatosan végzett eljárások hatását is.

A gyakorlat szempontjából igen jelentős, néhány tanulságos fényképpel is megvilágított közleményt melegen ajánljuk kartársaink figyelmébe.

Vági: Az erdészeti talajtan kutatási feladatai Magyarországon. (Forschungsprobleme der forstlichen Bodenkunde in Ungarn.) 21—27. old.

A magyar erdőművelés számára igen fontos, hogy az Alföld száraz, mésztartalmú homoktalajaira pontos jellemzőket találjon, mert az akác-fásítás eredményességének ez elengedhetetlen előfeltétele.

A szerző négy rövid, összefüggő részletmunkában tárja elénk, miként kísérlete meg a kutatás vegytani és talajélettani szempontból a kérdés megoldását, s miként változik az év folyamán az talaj humusz- és könnyen oldódó foszforsav-tartalma.

Mazek—Fialla: Új gyantacsapolási eljárások. (Neue Hartungsverfahren.) 28—44. old.

A lapunk ez évi II. füzetében — *Roth Gyula* fordításában — közzölt tanulmánnyal azonos tartalmú ismertetés, amelynek a gyakorlati értékét néhány kitűnő fénykép is emeli.

Campredon: A francia fatermelés, -kereskedés és -fogyasztás szabványosítása. (Die Normung in Frankreich in Holzerzeugung, -Handel und -Verbrauch.) 45—58. old.

A Franciaországban 1920 óta bevezetett szabványosításnak a fával foglalkozó ága a hazai hasonló törekvéseknek is tanulságos például szolgálhat. Az egyébként igen érdekes részletekre helyszűke miatt nem térhetünk ki.

Sirakow: Bulgária erdészeti alaptörvénye. (Das forstliche Grundgesetz Bulgariens.) 60—75. old.

Az erdőállomány megővése, ill. a belterjességre törekvő gazdálkodás előmozdítása céljából 1925-ben hozott, s a régi állapottal szemben feltétlenül korszerűnek mondható erdőtörvényt ismereti.

Streiffert: A világ fakereskedelme és fagazdasága. (Weltholzhandel und Weltholzwirtschaft.) 77—91. old.

Grottian-nak a Nemzetközi Erdészeti Központ megbízásából készített és a két világháború közötti időnek a fogalmát tárgyaló munkáját vizsgálja, és ennek alapján kísérli meg a legközelebbi jövő faszükségeinek a kimutatását, különös tekintettel a minőségi igényekre.

Cajander: Az erdőtípusok lényege és jelentősége. (Wesen und Bedeutung der Waldtypen.) 169—207. old.

A nemrég elhunyt világhírű erdész a Finn Erdészeti Kutató Intézet „Siva Fennica” c. folyóiratában még 1930-ban közölte kutatásainak maradandó értékű eredményeit összefoglaló tanulmányát.

Ezt — a Nemzetközi Erdészeti Központ kérelmére — az azóta végzett vizsgálataival kiegészítve bocsátotta az *Intersylva* rendelkezésére — 4 nappal váratlanul bekövetkezett halála előtt!

Aki a korszerű erdőművelés alapjaival tisztában kíván lenni, annak *Cajander* munkáját ismernie kell!

Echeverria: Gyorsnövészű külföldi fafajok a spanyol erdőkben. (Schnellwüchsige ausländische Holzarten in der spanischen Forstwirtschaft.) 209—219. old.

Spanyolország területének csak egy keskeny északi sávja alkalmas a középeurópai fafajok tenyésztére, az ország többi részén a kedvezőtlen éghajlati viszonyok következtében csak szárazságot és nagy hőmérsékleti különbséget tűrő fafajok betelepítése hozhat komolyabb erdőgazdasági eredményeket.

A szerző ilyen szempontból vizsgálja a kérdést és részletesen ismerteti az elsősorban számítába jöhető külföldi fafajokkal (*Pinus Pinaster*, *P. insignis*, *Eucalyptus globulus*) végzett eddigi kísérleteket.

Bornebusch: A dán gyérítés hatása a bükkösök fejlődésére és értékbeli gyarapodására. (Die dänische Durchforstung, ihr Einfluss auf die Ausgestaltung und den Wertzuwachs des Buchenwaldes.) 222—240 old.

A hírneves eljárásnak *Reventlow* gróf volt a kezdeményezője, aki már a XIX. század elején felismerte a gyérítések élettani és erdőgazdasági fontosságát. A szerző teljes részletességgel, a táblázatok, függvényábrák és fényképek nagy tömegével ismerteti az eljárást, amelynek a korszerű erdőművelés kétségtelenül igen sokat köszönhet.

Sala: A felsőfokú erdészeti szakoktatás Olaszországban. (Die Ausbildung für den höheren Forstdienst in Italien.) 242—252. old.

Az erdészeti szakoktatásnak Olaszországban nincs nagy múltja. Az első — inkább felvilágosító jellegű — előadásokat 1864-ben tartotta néhány, az erdészet iránt lelkesedő egyetemi tanár, akik tudatára ébredtek annak, hogy Olaszország kevés erdejét csak erélyes intézkedések menthetik meg, az elpusztultak helyére pedig csak kellő szaktudás telepíthet újakat.

A szerző a mult rövid vázolója után a jelenlegi — katonai alapon megszervezett — erdészeti főiskolai rendszert ismerteti, a tantárgyak felsorolásával.

Schädelin: A talaj tiszta jövedelme és az erdőgazdaság. (Bodenreinertragslehre und Waldwirtschaft.) 254—256. old.

Újabb megerősítése annak, hogy a talaj tiszta jövedelemére alapított gazdálkodás milyen hátrányos, és mennyi hálával tartozik az erdészet *Pressler*nek, aki ezt először bebizonyította.

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. X. köt. 1/2. sz. 1943.

Cermak: Hogyan lehetne Nyugatafrika egyenlítői őserdeiből Európát fával ellátni? (Die Möglichkeiten der künftigen Holzversorgung Europas aus den äquatorialen Urwäldern Westafrikas.) 3—49. old.

A nagyon alapos előtanulmányokra felépített értekezés azért érdekel komoly figyelmet, mert a felkutatható volt összes statisztikai adatok egybevetéséből tudomásunk szerint első ízben von le számszerű következtetéseket Európa részére, és faellátásunknak nyugatafrikai megsegítésére vonatkozólag igen körültekintő javaslatot is tesz.

A szerző bevezetőül röviden ismerteti a számításba jöhető nyugatafrikai erdőségek általános viszonyait, részletesen felsorolja a kivitelre alkalmas fafajokat, leírja a régebbi gazdálkodási módokat, és végül egy öt éves tervben foglalja össze azokat a teendőket amelyek segítségével a leírt területek erdőgazdasága bekapcsolódhatna Európa fagazdaságába.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1943. 5. sz.

A füzetet csaknem teljes egészében azoknak a vitaelőadásoknak az ismertetése tölti ki, amelyeket a zürichi műegyetem erdőmérnöki osztálya rendezett a gyakorlat szakembereinek. *Aubert* a fának mint motorüzemanyagnak a felhasználásáról beszélt, *Schönenberger* a Jura-hegység erdei legelőit ismertetette, *Müller* a hegyvidéki legelőerdők helyes felújítására vonatkozólag adott néhány gyakorlati jótanácsot, *Stoeckle* a középerdő átalakításáról, *Janett* az erdei legeltetés szabályozásáról, *Roth* pedig az elegyelen lúcfenyvesek átalakításáról tartott előadást.

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1943. 39/40—43/44. sz.

Stach: Kéreggel vagy a nélkül? (Mit oder ohne Rinde?) 169—171. és 178—179. old.

A szerfa bemérésének két különböző módja a gyakorlatban sok vitára, kifogásolásra és perre adott okot. A szerző teljes tárgyilagossággal állítja szembe a két eljárás előnyeit, illetve hátrányait, és arra a következtetésre jut, hogy a további zavarok megszüntetése céljából a szerfának kéreg nélkül történő bemérését kell elrendelni.

Eberts: A teljesítmény növelése az erdőbirtokosok társulása útján (Leistungssteigerung durch Bildung von Forstverbänden.) 185—191. old.

A paraszterdők hozadéka Németországban is messze elmarad a közületi és szakszerűen kezelt magánerdőké mögött.

Mivel ezeknek az erdőknek az összes területe Németországban is igen jelentős, a kormány szükségét látta annak, hogy kezelésük belterjességének a fokozására törekedjék. Ezt a célt erdőbirtokossági társulatok alakításával és azok gazdálkodásának az irányításával véli elérni. Az erre vonatkozó két rendelet május 7-én jelent meg.

A magyar szakközönség, amelynek a közbirtokossági erdők gazdálkodásáról bőséges tapasztalata van, bizonyára élénk érdeklődéssel fogja kísérni a német próbálkozás eredményeit.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZÁS.

Surjánszky Kálmán. †

1943 május 26-án újabb mélységes gyász borult a magyar erdőszetre. Fáradhatatlan munkásságban eltöltött élet után elköltözött a sorainkból egyik legérdemesebb kartársunk: *Surjánszky Kálmán* ny. miniszteri tanácsos.

A szív embere volt! Nemeslelkű, istenfélő, szüleinek mindig hálás, gondoskodó gyermeke, testvéreinek gyámola, szaktársainak hűséges segítője, a gondjaira bízott javaknak igaz sáfára, forrón szeretett szakjának ernyedetlen munkása, fellebbvalóinak igaz tisztelője, alárendeltjeinek példaadó előjárója, az erdők gondos megvédője, ápolója és fejlesztője, a magyar haza hű fia, igaz barát, a köz megértő és buzgó tisztviselője.

Selmechányán született 1881-ben, ősi bányászcsaládból. Főiskolai tanulmányainak az elvégzése után, az államvizsga előtt, egy évig Selmec és Bélabánya thj. város erdőhivatalában kezdte pályafutását, mint erdőgyakornok.

Allami szolgálatba 1908-ban lépett s először a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságon, később a szászsebesi m. kir. erdőhivatalban teljesített szolgálatot. Vezette a zalatnai erdőgondnokságot, majd mint m. kir. erdőmérnök a kassavidéki járási erdőgondnokságot.

Az első világháborúban annak kezdetétől fogva résztvett, mint a volt cs. és kir. 69. gyalogezred t. hadnagya, 1915-ben Przemyslben hadifogságba esett, ahonnan *Vilmos* testvéröccsével együtt sok viszontagság után és csak a háború végén sikerült hazajutnia.

1925-ben pedig feljebbvalói bizalma az abaújszántói erdőfelügyelőség élére állította.

1928-ban m. kir. erdőtanácsossá lépett elő, áthelyezték a kaposvári m. kir. erdőigazgatóság kerületébe és Somogy vármegye erdőfelügyelője lett. 1932-ben Zalaegerszegre került, ahol a m. kir. erdőfelügyelőség vezetője volt.

1935-ben értékes szolgálatai elismerésül főerdőtanácsosi címet és jelleget kapott s egyidejűleg az egri m. kir. erdőfelügyelőség vezetője lett. 1936-ban főerdőtanácsossá nevezték ki, s 1938-ban a budapesti erdőfelügyelőség vezetésére kapott megbízatást.

1941-ben miniszteri tanácsosi ranggal nyugdíjba vonult.

Nyugdíjas minőségében is, amennyire azt hanyatló egészsége engedte, fáradhatatlanul munkálkodott, szinte halála napjáig.

Temetése május 28-án volt a farkasréti temető halottasházából. Sírja körül a budai hegyek zöldelő lombkoszorúja integetett utolsó „Isten hozzatot”, s ideküldötte pihennitő szülőiténak üdvözlését a selmecbányai Szittnya messzekéklő bérce, a béalábányai fenyvesek komor, méltóságteljes tája s mindazok a magyar erdők és mezők, amelyeket akár mint erdész, akár, mint szívvel-lélekkel vadászember olyan sokszor szeretettel bejárt, istápolat és gondozott!

Nyugodjék békében.

E. S.

SZEMÉLYI HÍREK.

A Kormányzó Úr Öfömméltósága a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a magyar királyi József Nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetem bánya-, kohó- és erdőmérnöki karán *dr. Verő József* okleveles vas kohómérnök, műegyetemi magántanár, intézeti tanárt az újonnan szervezett fémtechnológiai tanszékre, *dr. Diószeghy Dániel* okleveles vas kohómérnök, műegyetemi magántanár, műegyetemi adjunktust az újonnan szervezett tüzeléstani és anyagvizsgálati tanszékre és *dr. Tarján Gusztáv* okleveles bányamérnök, intézeti tanárt az újonnan szervezett érc- és szénélőkészítéstani tanszékre egyetemi nyilvános rendkívüli tanárokká kinevezte.

A m. kir. iparügyi miniszter ez évi június hó 7-én kelt 30.003. számú leiratával a Mérnöki Tanács elnökévé *Biró Zoltán* okl. erdőmérnököt, egyesületünk ügyvezetőjét nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte *Révay Ferenc* m. kir. főerdőtanácsost Rahóról a m. kir. erdőfelügyelőséghez Budapestre és *Dolensky Károly* m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt Nagybányáról a m. kir. erdőigazgatósághoz Rahóra.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Csabán István* m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Tiszabogdányból Gödöllőre és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság kerületi erdőrendezői teendőinek ellátásával s ezzel egyidejűleg *Világhy Andor* m. kir. segéd-erdőmérnököt a tiszabogdányi m. kir. erdőhivatal vezetésével bízta meg.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Hock János* m. kir. főerdőmérnököt Budapestről a szolgálat érdekében a m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz Gödöllőre áthelyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Pogácsás István* m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Marosvásárhelyről Szolnokra és megbízta az ottani m. kir. erdőfelügyelőség ideiglenes vezetésével.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Nemky Ernő* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Budapestről Nagymarosra és megbízta az ottani m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatal vezetésével.

A m. kir. belügyminiszter Szatmárnémeti sz. kir. város ideiglenes hatállyal kinevezett tisztviselői közül *Asztalos Istvánt* főerdőmérnök-ké és Nagybánya megyei város ideiglenes hatállyal kinevezett tisztviselői közül *Csery Gézát* főerdőmérnök-ké kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Takács Károly* m. kir. erd. üzemi segéd tisztet a budapesti m. kir. erdőfelügyelőségtől a földművelésügyi minisztérium I/C. főosztályába helyezte át.

CHRENÓCZY NAGY ANTAL EMLÉKEZETE.

Lapunk legutóbbi száma már röviden hírt adott róla, hogy f. évi május hó 6-án Besztercebányán 85 éves korában elhunyt *Chrenóczy Nagy Antal*, a magyar erdészet egyik régi, lelkes kitűnősége. Több mint 46 évig szolgálta szakmánkat, s ezért úgy érzem, hogy hálátlanság lenne, ha nem áldozna néhány sorral *Chrenóczy Nagy Antal* emlékének.

1859. március 10-én született Nyitrán, s a nyitrai r. kat. főgimnáziumban érettségizett. Erdészeti szaktanulmányait 1876—1879-ig Wienben a K. K. Hochschule für Bodenkultur erdészeti osztályán, majd 1879—1880-ig a m. kir. bányászati és erdészeti akadémián Selmecebányán végezte. Az államvizsgát 1882-be tette le.

Gyakorlati szolgálatát az erdőrendezésben kezdte. 1884—1888-ig tanársegéd volt az akadémián, később pedig, mint kezdő főerdész, a királyhalmi erdőőri szakiskolában működött, ahol a szegedvidéki futóhomokok megkötése és fásítása terén néhai *Illés Nándor* főerdőtanácsos mellett alapvető munkásságot fejtett ki. A 26 kat. holdnyi csemetekertben a csemeték millióit nevelte és értékes kísérleteket végzett. Észleléseit és feljegyzéseit a futóhomoki erdőgazdaság tájékoztatására annakidején a Földművelésügyi Értesítő tette közzé.

Királyhalmáról később Vadászerdőre helyezték át, és ott az erdőgondnokság vezetője lett. Azután Orsován szolgált mint ellenőrködő főerdész és erdőmester, 1905-ben pedig Besztercebányára került, és előbb mint erdőtanácsos, majd mint főerdőtanácsos és erdőigazgató-helyettes évek hosszú során át vezette az igazgatási munkakört, egészen a cseh megszállásig.

4 gyermeke gyászolja. Legyen áldott emlékezte!

R. Gy.

AZ ERDEIFENYŐ CSAPOLÁSÁNAK HATÁSA A FASZÖVET SAJÁTSÁGAIRA.

Ha gyantát tartalmazó fákat megsebzünk, a seb helyén balzsam szivárog ki, amely a sebet a külső behatásoktól elzárja. Az oldóanyag elpárolgása után a balzsam megkeményedik és a fa természetes védelmet kap, ez pedig megakadályozza a gombásodást, ami egyébként a megsebzett helyen könnyen bekövetkezne.

Minden természetes balzsam, illetőleg gyanta a növényi anyagcsere kiválasztódása, amely a gyantán kívül tartalmazhat gyantasavakat, gyantaalkoholokat, estereket, s a szerint, hogy miből mennyit tartalmaz, mások és mások az illető gyanta tulajdonságai. A tülevelűek megcsapolásakor kifolyó balzsam oldott állapotban levő gyanta, amely Wiesner szerint 25–30% terpentinolajat tartalmaz.

A gyanta a tülevelűek gyantajárataiban foglal helyet. Ezek két-félék: hossz- és keresztirányúak (belsőgár-gyantajáratok). A gyantajáratokat a fa szaporodásra alkalmas sejtjeit tartalmazó rétege, a kambium hozza létre, nem sejtek, csak sejtközi üregek, a parenchymsejtek közé ágyazva. A parenchymsejtek széjjelválva a gyantajáratokat körülbukkolják.

A gyantajáratokat körülzáró parenchymsejtek, vékonyfalú, nagy-üregű sejtsorok, amelyek egymással kis nyílásokkal érintkeznek. Hossz- és keresztirányban helyezkednek el a fában, s főleg a tartaléktáplálék anyagok (zsírok, olajok, gyanták) raktározására szolgálnak. A kifejlődött fa belsejében a parenchymsejtek képviselik egyedül az életet. Ezek belsejében képződik a gyanta, s a sejtben keletkező túlnyomás benyomja azt a sejtek között levő járatokba.

A szíjács gyantajárataiban a gyanta folyékony balzsam alakjában van jelen. Minél beljebb megyünk a fa belseje felé, annál inkább megszilárdul a gyanta, s annál inkább csökken oldóanyagtartalma. Ez a szilárdállapotú gyanta csapolással már nem vehető ki, csak kioldással.

A gyantalerakódás alkotja a gesztésítő-anyagok egy részét. A szíjács gyantajáratai a gesztésedéskor eltömődnek, a gyanta megszilárdul, a nyers gyantatartalom ugyanekkor növekszik, mert a sejtek további gyantát választanak ki.

A gyantatartalom nem elegendő a fa egész tömegében. Mayr szerint a fa déli oldala gyantásabb, mint az északi, s a gyantagazdagság a fa korával növekszik. A melegebb vidéken tenyésző erdeifenyők több gyantát tartalmaznak, mint a hűvösebb éghajlat alattiak. Legtöbb gyantát tartalmaz a gyökértuskó, utána a gyökérhez közeleső törzs-részek következnek körülbelül 2 m magasságig, majd a törzs többi részei.

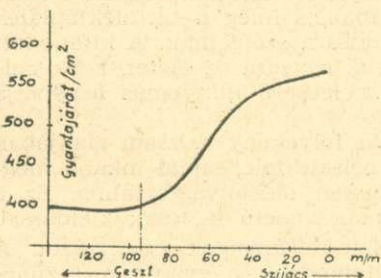
Ha a fát keresztülvágjuk, a szíjácsot gyantadúsabbnak látjuk, jöllehet gyantatartalma a gesztéhez képest kicsi, átlagosan 2,5%, míg a geszté átlag 6–7%. A szíjács látszólagosan nagyobb gyantatartalmának oka az, hogy a gyanta oldott állapotban, mint balzsam kiszivárog, a geszt gyantatartalma azonban csak oldószerekkel (alkohol, éther, acetone, benzol, petroléter stb.) választható ki. Az oldószerek nemcsak a gyantát, hanem a parenchymsejtekben levő egyéb felraktározott anyagokat, zsírokat, olajokat, s a viaszokat is kioldják. Az így kapott eredmény tehát nem felel meg a valóságos gyantatartalomnak, hanem, annál nagyobb értéket ad.

Ha a lábon álló fát a gyantajáratok átvágásával megsértjük, erős gyantaszivárgás indul meg, amely annál erőteljesebb, minél bővebbek a gyantajáratok s minél szerteágazóbb az egész gyantavezeték-rendszer. A járatok nem ürülnek ki ekkor, hanem a parenchymsejtek állandóan gyantát választanak ki s nyomnak át a gyantajáratokba. A csapolás tehát a fát fokozott gyantaképzésre serkenti.

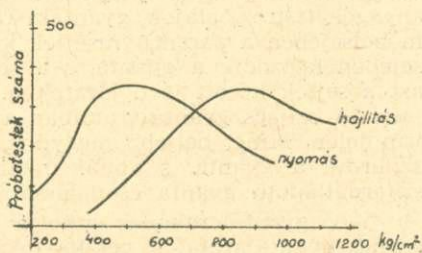
A csapolással egyidőben a fa gyantajáratainak a száma növekszik. A fa fokozottabb gyantatermeléssel gondoskodik egyrészt az elvesztett gyanta pótlásáról, másrészt a faseb elzáródásáról. A gyantajáratok számának ez a növekedése csak a csapolás oldalára s a megcsapolás fölötti farészekre terjed ki, de természetesen csak a kambionális övezetben.

A gyantajárat-szám növekedésének megállapítása céljából a M. Kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet faipari laboratóriumában négy különböző, évekkal ezelőtt megcsapolt erdeifenyő-rönköt vizsgáltunk meg. A rönköről lementszett szeletből sugárirányban a kéregtől kiindulva érintő-metszeteket készítettünk, s mikroszkóppal megállapítottuk a belsőgyantajáratok számát, illetőleg ezeknek 1 cm^2 -re eső értékét.

A gyantajáratok számának a csapolás hatására történő emelkedését az 1. ábra eszményi függvényábrája tünteti fel. Az emelkedés kezdete összeesik a csapolásnak az évgűrűkből megállapítható idejével. Érdekes módon a csapolások megszüntével a gyantajáratok száma nem csökkent, hanem további, habár lassúbb, emelkedést mutat. Ez valószínűleg a gyantajáratoknak a fa korával kapcsolatos emelkedésére vezethető vissza.

1. ábra.

2. ábra.

Mivel a gyanta fajsúlya a fánál lényegesen nagyobb, a gyantatartalom növekedésével a fa fajsúlya is növekszik. A múltban gyakran hallatott aggály volt, hogy a csapolás az erdeifenyő szilárdsági tulajdonságait károsan befolyásolja. Némely szerző t. i., pl. Kollmann is, az erdeifenyő térfogatsúlya és szilárdsága közti összefüggést vizsgálva, arra az eredményre jutott, hogy a gyantadúsabb fa szilárdsága kisebb, mint ugyanolyan térfogatsúlyú, kevésbé gyantás fáé. Ez egészen természetes is, mivel a fában lévő gyanta nem járul hozzá a fa szilárdságának a növeléséhez. De nem is csökkenti azt! Viszont az ilyen fa föltételezhetően szélesebb évgűrűjű lévén, kisebb gyantatartalom esetén kisebb térfogatsúlyú is volna, mert hiszen az azonos gyantatartalmú törzsek térfogatsúlyát főleg az évgűrűsűrűség határozza meg.

A M. Kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet laboratóriumában a már fentebb említett, évekkal ezelőtt megcsapolt erdeifenyő-rönkökön végzett szilárdsági vizsgálatok alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy a gyantacsapolás nem csökkenti a fa szilárdságát.

Igy pl. négy különböző rönkö átlagos nyomószilárdsága: 550, 525, 539 és $550 \text{ kg}/\text{cm}^2$ volt, míg ugyanezeknek a rönköknek az átlagos hajlítószilárdsága: 852, 1002, 904 és $844 \text{ kg}/\text{cm}^2$ -nek adódott. Ezek az értékek megfelelnek az erdeifenyő átlagos nyomó-, illetőleg hajlítószilárdságának, illetőleg azt részben felül is múlják.

A 2. ábra az erdeifenyő nyomó- és hajlítószilárdságának a gyakorisági görbéjét mutatja. A vízszintes tengelyre a nyomó-, illetőleg hajlítószilárdság értékeit, függőlegesen pedig az azonos szilárdságú próbadarabok számát raktuk fel.

Az ábrákból látható, hogy az erdeifenyő nyomószilárdságának a gyakorisági görbe alapján vett középértéke $470 \text{ kg}/\text{cm}^2$, hajlítószilárdságának a középértéke pedig $830 \text{ kg}/\text{cm}^2$. A vizsgált fák szilárdsági értékei tehát ennél nagyobbak.

Az ugyanekkor megejtett ütohajlító-vizsgálatok eredményei azt mutatták, hogy a fa dinamikus hajlító-igénybevételekkel szemben való ellenállása sem csökkent a gyantajáratok számának növekedésével, tehát a fa megőrizte szívósságát, azaz nem lett ridegebb.

A fa csapolása — amint az újabban megállapították — a növekedést nem befolyásolja károsan, legalábbis nem számbavehetően. A bemetszések okozta sérülés pedig a fa kihasználhatóságának mértékét semmivel sem csökkenti, mivel ezek a részek amúgyis széledezhettek volna.

Ha még hozzávesszük, hogy a csapolás okozta gyantatartalom növekedése a fa tartósságának a növelésével jár, különösen mint épületfának az értéket növeli, beláthatjuk, hogy a fák gyantaszás céljából való szakszerű csapolása sem erdőgazdasági, sem pedig ipari szempontból semmiféle káros következménnyel nem jár.*

Kirchmayer Ödön
felsőipariskolai tanár.

A SOPRONI NYÁRI EGYETEM.

Műgyetemünk a háborús nehézségek ellenére is megrendezi mindig nagy érdeklődésnek örvendő nyári tanfolyamát, amely ebben az évben különösen sok időszaki kérdéssel foglalkozik és ezért fokozott érdeklődésre tarthat számot.

A tanfolyam ünnepélyes megnyitója június hó 29-én lesz; az előadások sorrendjét az alábbiakban közöljük.

Június 30. *Dr. Hankiss János:* Művelt magyarság. *Br. Waldbott Kelemen:* A fa, mint a hadigazdálkodás fontos nyersanyaga. *Dr. Szülő Géza:* A parlamentarizmus. *Dr. Felkay Ferenc:* A közigazgatás szociális feladatai. *Dörre Endre:* Elavult városrészek újjáépítése. *Varga László.* Nagytávolsági bombázó repülőgépek.

Július 1. *Dr. Babits Viktor:* A távolbalátás. *Dr. Egyed István:* A magyar alkotmány és jogfolyonosság elve. *v. Kun Attila:* A magyar gázgyárak, mint vegyiparunk anyagbázisa. *Dr. Morvay Endre:* Hogyan szervezte meg a székesfőváros a háborús anyaggazdálkodást. *Plugor Sándor:* Korszerű biztonsági, jelző és hírközlő berendezések a vasúti szolgálatban.

Július 2. *Dr. Pattantyus Á. Géza:* A korszerű vizsgázdálkodás néhány gépészeti feladata. *Dr. Imre Sándor:* Az együttdolgozás lélektana. *Dr. Szokolay Leó:* Szociálpolitika és gyermekvédelem.

Július 3. *Dr. Nyul Gyula:* Korszerű ásványolaj feldolgozó eljárások. *Dr. Judik József:* Tőkeképződés. *Vedres Lipót:* A gazdasági élet vezetőinek kiválasztása és nevelése. *Dr. Erődi-Harrach Béla:* Korunk társadalmi válsága.

Július 5. *Dr. Beznák Aladár:* Az élet kémiaja. *Dr. Laky Dezső:* A magyar gazdasági élet jövője és a magyar ipar. *Harsányi Zsolt:* Galilei-regény. *Juhász Zoltán:* a színes fényképezés fejlődése.

Július 6. v. Bornemissza Félix: A csepeli szabadkikötő és annak jelentősége a magyar gazdasági életben. *Dr. Plank Jenő:* Kémiai analízis. *Nagylucskay Sándor:* Honvédségünk és a világháború. *v. Felsőöry Jenő:* A háborús gazdálkodás időszaki kérdései. *Dr. Hunkár Béla:* A vegyész és a háborús közellátás.

* A Magyar Királyi Államvasutak Beszerzési Főosztálya — amint ez a Magyar Gyanta és Vegytermékek Rt.-hoz f. évi április hó 5-én intézett 29.186/1943. G. IV. számú átiratából is kiténik — olyan erdei-fenyő-fűrészárut is átvesz, amely gyantacsapolt rönkökből készült, ha a fűrészáru egyébként a minőségi feltételeknek megfelel. (Szerk.)

Július 7. *Dr. Rakovszky István:* Gépek a kereskedelem szolgálatában. *Dr. Márffy Ede:* Háborús pénzügyi kérdések. *Bartholomeidesz Sándor:* Páncélgépkocsik és harcokocsik. *Dr. Szalóki Zoltán:* A textilipar új anyagai.

Július 8. *Dr. Solyom-Barna Zoltán:* A műgumi, annak gyártása és felhasználása. *Dr. Sándor Zoltán:* A vitaminok szerepe a táplálkozásban. *Gr. Esterházy János:* A kisebbségek gazdasági problémái.

Július 9. *Dr. Csűrös Zoltán:* Textiliák kikészítése és mosása. *Lohr Ferenc:* A korszerű filmgyártás technikája. *Istvánffy Edvin:* A rádió-technika fejlődése különös tekintettel a rövidhullámokra.

Július 10. *Dr. Náray-Szabó István:* Építőanyagok kémiaja. *Dr. Pap Elemér:* Elektrokémiai iparok. *Dr. Kemény János:* Az elektroakusztika alapelvei.

Július 12. *Trautsch Kálmán:* Automobilok technikájának háborús fejlődése. *Dr. Kelemen Móric:* Iparvállalatok korszerű igazgatása. *Syrek János:* Éjjeli vadászpilóta gépek. *Rieger Gyula:* Az átmenetgazdálkodás hitelproblémái.

Július 13. *Radványi Imre:* Földi légvédelem tüzér és egyéb eszközei. *R. Vozáry Aladár:* A ruszinság a felszabadulás után. *Koczka László:* Automatikus távbeszélőközpontok. *Dr. Erdélyi István:* Hogyan készül a magyar film.

Július 14. *Dr. Baskai Ernő:* Régi festők műhelytitkai, festőmódja és színesanyagai. *Bónay Sándor:* A textilműanyagok felhasználása a szövetgyártásban. *Dr. Oberding József:* Erdély gazdasági élete. *Dr. Radnai Lóránt:* A homeroszi idők építészete.

Július 15. *Dr. Fehér Dániel:* Az elemek sugárzásának biológiai hatása. *v. Bornemissza Félix:* A Duna-tengerhajózás. *Dr. Vohnász István:* Páris képe és élete a XVIII. században.

Július 16. *Dr. Tárczy-Hornoch Antal:* Geofizikai mérések a bányászat szolgálatában. *Szénás László:* Repülőbombák és óvóhelyek. *Dr. Fülei-Szántó Endre:* A részvényjogi reform. *Dr. Romwalter Alfréd:* Élelmiszerek konzerválásának alapelvei.

Július 17. *Dr. Pfeiffer Miklós:* A szociális igazságosság Aquinói Szent Tamásról. *Dr. Mihályi Ernő:* Pannonhalma, a magyar kultúra bölcsője. *Dr. Czettler Jenő:* Gazdasági és szociális kérdések a békekötés után. *Dr. Magyar Endre:* A híradótechnika fejlődési irányai.

Július 18. A Soproni Nyári Egyetem bezárása. — 19-én és 20-án kirándulások.

Részletes tájékoztatót Sopron város Idegenforgalmi Irodája (Sopron, Várkerület 44., távb.: 379., sürgőnycim: „Idegeniroda Sopron“) küld.

ÉRTESÍTÉS.

A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karának mindkét osztályán a rendkívüli 9. félév június hó 22-én kezdődik és július hó 15-ig tart.

Erre a rendkívüli 9. félévre mindazok a hallgatók beiratkozhatnak, akik a félév kezdetéig az előző nyolc félévet lehallgatták. A kollégiumok f. évi szeptember hó 8-áig tehetők le, a később letett vizsgák utóvizsgaszámba mennek.

A fenti intézkedés folytán az 1943/44. tanév szeptemberében kezdődő rendes 9. félév előadásai elmaradnak.

AZ „ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR“ ÁRA.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy igazgató-választmányunk f. hó 2-án tartott ülésén az „Erdészeti Zsebnaptár“ árát — az összes költségek alapján, de a m. kir. földművelésügyi minisztérium juttatta 5.000 pengő segély leszámításával — példányonként 28.—, azaz **Huszonnyolc pengőben** állapította meg.

A mai nyomdaköltségekre való tekintettel a tiszta lenvászonba kötött és legnagyobbbrészt biblíanyomó-papírból készült, 1.400 oldalt meghaladó két kötetért számlázott összeg tulajdonképpen önköltségi árat jelent.

De mivel 3 évvel ezelőtt a 700 oldal terjedelműre tervezett munka árát 10.— pengővel jeleztük, *felmentjük a vétel kötelezettsége alól mind azokat, akik a Zsebnaptárt átvenni nem kívánják.*

Csomagolási- és postaköltségek fejében — mivel 3 példányig ajánlott nyomtatványként, azonfelül pedig csomagban küldjük szét a Zsebnaptárt — 1 példány rendelése esetén 1.— pengőt, 2 vagy 3 példány szállításakor 2.— pengőt, 3—8 példány után 3.— pengőt, 8 példányon felül pedig 4.— pengőt kell beküldeni.

Lapunk mostani számához a Zsebnaptár árának kiegyenlítése céljából 1 db postatakarékpénztári befizetési lapot is mellékelünk.

Mivel szigorú számadásra kötelezett kiadványról van szó, tisztelettel kérjük összes rendelőinket, szíveskedjenek a megrendelt példányok vételárát a fent kimutatott postaköltséggel együtt lehetőleg **előre** beküldeni.

Külön kívánságra utánvétellel is szállíthatjuk a Zsebnaptárt, de számla és utólagos fizetés ellenében csak uradalmaknak adhatjuk.

VÉREBEVEZETŐ ÉS VIZSLAIDOMÍTÓ TANFOLYAM.

Az Országos Vizsla Club, mint eddig, ebben az évben is megrendezi tíznapos vérebvezető és vizslaidomító tanfolyamát Gödöllőn. A tanfolyam célja: megismertetni a vadászkutya rendeltetését, munkáját, hasznát idomítását, mind elméleti oktatással, mind pedig gyakorlati bemutatásokkal.

Sem erdömérnökeink, sem alerdészeink szakoktatásában nincs lehetőség arra, hogy a vadászkutyák munkáját és hasznát, — mégkevésbé idomítását, — természetben, illetve gyakorlatban is bemutathassák nekik, tehát ezekről a legtöbbjüknek nem is lehet bővebb ismerete.

A ma elhelyezkedő erdömérnökök és alerdészek nagy százaléka olyan területre kerül, ahol a vadgazdasággal és vadászattal *foglalkoznia kell*. Az erdömérnököknek mint felettes vadászgazdának pedig feltétlenül irányítania kell beosztott személyzetét. Már pedig a beosztott személyzet, a vadőrök sem kivételek — 99%-a nem ért a vadászkutyához, de különösen a vérebhez nem.

Az idei Gödöllőn megtartott vadőri tanfolyamot, amelyen mint előadó vettem részt, három csoportra tagozódott 30—40 hallgatóval, erről állítottam össze az alábbi kis statisztikát. A 105 hallgató közül mindössze 7-nek volt (különféle!) vadászkutyája. Vérebbe egynek sem, jöllehet a hallgatók majdnem mind erdélyi, tehát nagyvadas területről valók. Vérebről, vizsláról, azok munkájáról fogalmuk sem volt.

További érdeklődésemre a következő megdöbbentő adatokat kaptam. A kezelésük alatt álló vadászterületeken az 1942. évi vadászidényben elveszett összesen: 5 sébzett szarvasbika, 27 szarvastehen, 13 vad-disznó, 18 róka és megszámlálhatatlan apróvad. Ez csupán kb. 100

vadászterületről összeállított veszteségi adat. Elképzelhető, mekkorára nő ez a veszteség, ha ezt az ország összes vadászterületeire átszámítjuk.

Bővebb magyarázatra nem szorul, hogy ez, a trófeákat nem is számítva, nemzetgazdasági és közéleti szempontról is mekkora veszteség.

Mondanom sem kell, ha jó vezetővel, jól bevezetett véreb, az apróvadász területeken pedig jól betanított vizsla állott volna rendelkezésre, ez az elveszett vadmennynység majdnem hiánytalanul terítékre s így értékesítésre került volna.

Az Országos Vizsla Club minden évben megrendezte ezt az „ingyenes” tanfolyamot. Mégis az elmúlt évben Keszthelyen megtartott tanfolyam volt az első, ahol az erdőbirtokosok módot adtak személyzetüknek szaktudásuk fejlesztésére, mert a 37 hallgató közül (leszámítva az úrvezetőket) 14 erdőőrt a herceg Festetics uradalom, 2—2 erdőőrt másik két magánuradalom küldött ki. Kincstári erdőőr azonban mindössze 1 volt. A többi hallgató saját érdekében, saját költségén volt jelen, legtöbbször bérelt vadászterületek vadói. Bár az úrvezetők között tábornokot és gyárigazgatót is láttunk, erdőőrt azonban egyet sem!

Itt is szerencsém volt előadóként résztvenni s innen veszem azt a megállapítást, hogy az erdészeti személyzet 90%-a nem ért a vadászakhoz, de még csak azok rendeltetését és használatát sem ismeri kielégítően, nemhogy idomítani és vezetni tudna. Pedig mondhatom, hogy a dunántúli erdészeti személyzet színe-java volt a hallgatóság.

Most ismét itt van egy olyan alkalom, ahol szaktudásunkat gyarapíthatjuk. Különösen időszerű ez ma, amikor — mondhatnám — „divatos” foglalkozás lett az erdőőrt és altiszt vadászati szaktudását kifogásolni.

Mint fentebb említettem, a tanfolyam teljesen díjtalan, csupán a vizsgadíjért és az oklevél bélyegilletékéért kell egészen jelentéktelen (a múlt évben 12.— P) összeget fizetni.

A tanfolyamot előreláthatólag a gödöllői m. kir. vadász hivatal helyiségeiben tartják meg. Ebben az esetben a hallgatóság díjtalan elszállásolásban és kedvezményes ellátásban részesül. Az erdőmérnököknek bizonyára az erdőigazgatóság fog ingyenes elszállásolást nyújtani. Természetesen az úrvezetők kívánságára a rendezőség is gondoskodik olcsó elszállásolásról.

Kartársaim! Ne resteljünk a tanfolyamon résztvenni. Tudom, hogy nagy az elfoglaltság, de erre is szükség van, s ha másként nem lehetséges, akár szabadságunk terhére is.

Befejezésül Nadlert Herbert szavaival élek: „Hogy pedig erdészek nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is a vadászat szakértői lehessenek, arról gondoskodjanak az erdőbirtokosok, a nagy erdőuradalmak tulajdonosai”.

Am lássuk!

A tanfolyam időpontját (augusztus első fele) és jelentkezéshez szükséges egyéb tudnivalókat lapunk hasábjain a Szerkesztőség idejében közölni fogja.

Mikósy András
székesfővárosi erdőmérnök.

Dr. Homoki Nagy István előadása.

Lapunk legutóbbi füzetében felhívtuk Olvasóink figyelmét arra a színesfilm-bemutatóra, amely már akkor is igen nagy sikert aratott, amikor első ízben került a közönség szeme elé.

Sőt éppen ez a siker ösztönözte a Magyarországi Kárpát Egyesületet arra, hogy *Homoki Nagy István dr.*-t az előadás megismétlésére kérje fel és annak még szélesebb kereteket biztosítson.

Május hó 24-én zsúfolásig megtelt a pesti Vigadó nagyterme, annak bizonyágául, hogy a városi élet sem tudja kiöltni az emberekből a természet iránti rajongást.

És amit *Homoki Nagy István dr.* filmje nyújtott, az valóban felült mult minden várakozást.

A kitűnő természetbúvár — vérbeli ornithológushoz méltón — sem időt, sem fáradságot nem kímélt, hogy ellesse a madárvilágnak olyan titkait, amelyek eddig rejtve maradtak a kíváncsi ember szeme elől.

A fészkelés, a fiókanevelés, táplálkozás és a családi élet ezernyi színes apróságát tárta elénk a film, amelynek minden kockája a Teremtő végtelen bölcsességét dicsérte.

Lapunk szűkre szabott terjedelme, sajnos, nem engedi, hogy részletesen felsoroljuk mindazt a sok szépet és érdekeset, amit a két óra hosszát tartó előadás a közönségnek nyújtott. Akik élvezhették, felejtethetetlen emlékekkel távoztak, és bizonyára leglelkesebb hírverői lesznek hasonló bemutatóknak.

Kíváncsún tartanók, ha *Homoki Nagy István dr.* vidéki körútra indulna nagyszerű munkájával, mert a természethez legközelebb álló hívatásrendnek, az erdészetnek a tagjai bizony nem igen juthatnak el ma a fővárosba, hogy az elsősorban számukra tanulságos filmet végignézhessék.

Reméljük, a Magyarországi Kárpát Egyesület a nemes cél érdekében módot talál arra, hogy a bemutatót legalább a nagyobb vidéki városokban megismételhesse!

„Selmebányaiak Emlékkönyve.”

A „Selmebányaiak Egyesülete Budapesten” kiadásában, 1936 őszén megjelent, finom krétapapíron nyomott 184 oldalas díszműből az Egyesület annak idején 100 db, ízléses borítékba fűzött tartalékpéldányt készítettett, és ezeket most értékesíteni óhajtja.

Az emlékkönyv történelmi részét *Fejes Béla dr.*, *Schréder Gyula*, *Fekete Zoltán*, *Hittrich Ödön dr.*, *Szent-Ivány Albert*, *Wagner Géza*, *Czobor László*, *Mók Ferencné*, *Tassonyi Ernő*, *Tóth Arisztid*, *Vörös Tihamér*, *Erőss Rezső*, az egyesületi részt *Molnár Ferenc*, *Marek Károly*, *Veszkő Endre dr.* írták, költeményekkel és novellákkal pedig *Telekes Béla*, *Kosáryné Réz Lola*, *Szitznai Zoltán*, *Sajó Sándor*, *Bárdos Lajos*, *Ferenczy Ödön*, *Koller Károly*, *Terray Lajosné*, *P. Liskay Anna*, *Kossik István* és *Gálócsy Árpád* gazdagították.

Aki a hegyes-völgyes Selmebányán töltötte diákéveit és ezek kedves emlékeit vissza akarja idézni, de még nincsen ennek a tartalmas munkának a birtokában, ragadja meg a kedvező alkalmat és szerezz be az Emlékkönyvet, amely minden volt selmeci diák könyvtárának csak díszére válik.

A mű ára bérmentes küldéssel 8.— P. Megrendelhető az Egyesület ügyvezető alelnökénél, *Marek László* ny. műszaki tanácsosnál (Budapest, XI., Edömer-u. 4.) Vételára a könyvhöz mellékelt 39035. sz. postatakarékpénztári befizető lapon egyenlíthető ki.

A gyönyörű kiállítású, értékes könyv előnyös beszerzését melegen ajánljuk tagtársaink és olvasóink szíves figyelmébe.

Az „Erdészeti Lapok” 1943. évi VI. füzetének a
HIRDETÉSEI.

A petit betűs vagy táblázatos hirdetések díja milliméterenkint 60 fillér. A legkisebb hirdetés ára 5 P. A támpéldány ára drbonkint 2 P.

"SILVA" ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök

KÖRMEND

Erdeimag-nagykereskedés.
Magpergetőgyár. ♦♦ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb.: 52 ● Fióktelep : Zalaegerszeg, távb.: 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy- és csermakkot**, mindennemű **erdészeti és gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészek részére. Mindennemű **erdei csemetéket, díszfenyőket, dísz- és sorfákat, díszcserjéket, rózsákat, gyümölcsvadoncokat és gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képviselője.
A Magyar Faiskolai Szövetség tagja

SZEGEDI LEMEZGYÁR

ÉS FAIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SZEGED

KÖZPONTI IRODA: CSANADI-UTCA 1. TÁVBESZÉLŐ: 10-47
GYÁRTELEPE: RÓKUSI FEKETEFÖLDEK 140. SZÁM
VASÁROL: BÜKK-, HARS-, ÉGER- ÉS JÁVORRÖNKÖT

Ács Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**Központi iroda: Budapest, V., Klotild-u. 4. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelep és vill. faaprítóüzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu. Távb.: 13-11-12

(387. sz.)

Az erdő- és vadgazdaság minden ágában és a könyvelésben is teljesen jártas, fiatal **erdész**, önálló pagonykezelői gyakorlattal családi okokból állását változtatná.

A szíves megkereséseket „Erdész-vadász” jeligére „Az Erdő” szerkesztőségébe (Tata, Esterházy-utca 1.) kéri. (684. sz.)

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS**és csemetekerti cég****KEINER REZSŐ**

okl. erdőmérnök

Budapest, XII., Névtelen-utca 7879/10.

Levélcim: Budapest 2, postafiók 53.

Távbeszélő:

Sürgőnycím:

155-641

KEINERMAG BUDAPEST

(Öskeresztény cég)

*AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat,
kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot
fenyő- és lombfa-csemetéket.*

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

VESZ, ELAD:**ELVÁLLAL****SZERFÁT, TŰZIFÁT ÉS FENYŐ-FÜRESZANYAGOT****ÉS ELŐLEGEZ ERDŐKITERMELÉST****C S É P B É L A****OKLEVELES ERDŐMÉRŐK, FANAGYKERESKEDŐ****I R O D A:** BUDAPEST, IX., MESTER-U. 13. **TÁVBESZÉLŐ:** 130-593**F A T E L E P:** BUDAPEST, ÉSZAKI TEHERPÁLYAUDVAR ÉS RÁKOS-
CSABA, SZÉCHENYI-UTCA 10. SZ. **TÁVB.**: 490-069**ALAPÍTVÁ:** 1932

(1184 SZ.)

ERDEI-, FEKETÉ-, LÚC-, JEGENYEFENYŐT,**VÉKONY GÖMBÖLYEGFÁT VEZETÉKOSZLOPOK**céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban kész-
pénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk**„UNA“ Faértékesítő Rt.,** Bpest V, Deák Ferenc-u. 6.

(Távbeszélő: 183—856*) szám alá.

MINDENFÉLE**ÁLLANDÓAN****KEMÉNYRÖNKÖT****VÁSÁROL****FURNÍR- ÉS****LEMEZMŰVEK RT.****GYÁR ÉS IRODA:** ÚJPEST, VÁCI-ÚT 60. SZ.**TÁVB.**: 294-812 • **ÜZEMALAPÍTÁS:** 1894**GYÁRTMÁNYAI:****FÜRESZELTFA • FURNÍR • ENYVEZETT
LEMEZ • „STABIL” ASZTALOSLAP
FADOBOZ • FASZALAG • SZÉKÜLÉS**

KERESZTÉNY CÉG!

Erdei vetőmagvak: erdei-, fekete-,
vörös-, jegenye- és lucfenyő, szavatolt leg-
magasabb csíráképességgel! Akác-, gledi-
csia-, korai-, hegyi- és zöldjuhar, magas-
kőris-, éger-, gyertyán és szelidgesztenye.

Kocsánytalan és kocsányos

tölgy makk!

Cser makk!

Bükk makk!

KÖSZEGI FENYŐMAGPERGETŐ ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.
WÄCHTER GYULA ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.
Távbeszélő: 42. sz.; a déli órákban és esti 6 órától 46. sz.
Sürgőnyclm: Magpergető Kőszeg. — Postafiókárékpénztár 24127. sz.

**Erdészeti
csemeték:**

erdei-, fekete-, luc-, vörös-,
sima-, jegenye-, ezüst- és
Douglas-fenyő. — Akác-,
tölgy-, cser-, éger-, magas-
kőris-, nyír-, gyertyán- és
bükkcsemeték **első-
rendű minőségben!**

Gyümölcsvadoncok, sorfák, díszfenyők, díszbokrok

Kérjen ajánlatot.

A MAGYAR FAISKOLAI SZÖVETSÉG TAGJA

ALAPÍTÁSI ÉV 1919.

MINDENFÉLE TŰZIFÁT, SZERFÁT,
VALAMINT

TŰZIFA- ÉS SZERFA-TERMELEST
MINDEN MENNYISÉGBEN VÁSÁROL A

FÜTŐ ÉS FÜRESZELT ANYAGOK

FORGALMI SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 72. SZ.

TELEFONSZÁM: 111—267.

(1095. sz.)

EGRI ERDŐ ÉS FAIPAR R. T.

Fűrészek: Felnémet, Gyöngyös.

Alapítása: Gyöngyösi Parkettagyár k. f. t.

Parkettagyár: Gyöngyös.

Központ: Budapest, V., József nádor-tér 1.

Távbeszélő: 18-33-97., 18-33-91.

Távirateím: EGERFA.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Alulírott mint a pécsi székeskáptalani uradalom kormányzója, pályázatot hirdetek az uradalomban megüresedett **segéderdőmérnöki** állásra.

A közelebbi feltételek iránt érdeklődők forduljanak hozzám az itt megadott címen. Az állás azonnal elfoglalható. A pályázat ideje 1943. évi június hó 30-án jár le

Dr. Gebauer Miklós s. k.,

apátkanonok, káptalani uradalmi kormányzó.

(632. sz.)

Pécs, Kardos Kálmán-u. 4. sz.

SALY ÁRPÁD

NYUG. MIN. O.-TANÁCSOS.

FA- ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ

IRODA: Budapest, XI., Horthy Miklós-
út 46. szám. Távb.: 268-099, 259-385.

TELEP: Kelenföld állomás, T.: 268-615.

VUK M. ÉS FIAI

BUDAPEST * ALAPÍTASI ÉV 1847

Iroda: V. ker., Kálmán-utca 10. Távbeszélő: 121-912
Fatelep: XIII. ker., Váci-út 160. Távbeszélő: 291-483

VÁSÁROL: TŰZIFÁT, TÖLGYHORDÓDONGÁT, FASZENET
ÉS MINDENMŰ KIVITELRE ALKALMAS LOMBSZERFÁT

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó-, és Erdőmérnöki Kara erdőmérnöki osztályának hallgatói részére adományozandó ösztöndíjakról.

Pályázatot hirdetnek a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara erdőmérnöki osztályának hallgatói részére több, személyenként évi 1000 és évi 500 P összegű ösztöndíj elnyerésére.

Az ösztöndíj elnyerésére irányuló folyamodványokat a m. kir. Földművelésügyi Miniszterhez címezve, a fentemlített kar dékánjához Sopronba kell benyújtani.

A folyamodványhoz mellékelni kell:

a) a magyar állampolgárság vagy községi illetőség igazolását;
b) eddigi tanulmányok kimutatását (érettségi bizonyítványt vagy indexet);

c) testi épségről szóló tisztiorvosi bizonyítványt;

d) közhatalóságtól egy éven belül kiállított erkölcsi bizonyítványt;

e) a folyamodó és szülei vagyoni állapotát feltűntető hatósági bizonyítványt;

f) a saját, valamint a szülők és mindkét ági nagyszülők születési és házassági anyakönyvi kivonatait.

A folyamodványban fel kell említeni a teljesített vagy teljesítendő katonai szolgálatra vonatkozó adatokat és a katonai szolgálat alól való esetleges felmentést.

A folyamodó köteles kijelenteni, hogy az ösztöndíj elnyerése esetében a kötelező nyilatkozatot — kiskorúaknál pedig a törvényes gyám — ki fogja állítani.

Nem szükséges külön példányban csatolni azokat az okmányokat, amelyeket a folyamodó felvételi kérelme mellékletként már előterjesztett, ezekre azonban a kérelemben utalni kell.

A pályázat határidejét 1943. év augusztus hó 31-ében állapítom meg.

Az ösztöndíjasok az ösztöndíjat az adományozási rendeletben megállapított időponttól kezdve rendszerint szeptember hó 1-től január hó 31-ig és február hó 1-től június hó 30-ig terjedő tíz egyenlő 100, illetve 50 pengős havi előleges részletekben kapják meg.

Az ösztöndíj elnyerésével kapcsolatban tájékozásul közlöm még, hogy az ösztöndíjat a hallgatók általában tanulmányaik befejezéséig élvezik. s ennek ellenében kötelezik magukat, hogy meghatározott időtartamú államerdészeti szolgálatot teljesítenek, ellenkező esetben az élvezett ösztöndíjuk egész összegét, illetőleg annak megfelelő részét, a mindekorai törvényes kamatokkal együtt visszafizetik. A hallgatóknak ezt a kötelezettségét kir. körjegyző előtt kiállítandó jogerős nyilatkozatban kell elismerniök.

Az ösztöndíjasok tanulmányaik folytatása alatt kötelesek megfelelő előmenetelt tanúsítani és a tanulmányi utakon résztvenni. A kötelező évfolyamok elvégzése után az utolsó szigorlatot legkésőbb fél év alatt kötelesek letenni és az erdőmérnöki oklevelet megszerezni.

Az ösztöndíjasok előzetes gyakorlati kiképzésük érdekében a nyári szünetben 6 héten át kötelesek az államerdészeti hivataloknál szolgálatot teljesíteni. A beosztást a földművelésügyi miniszter évről-évre adandó engedélye alapján a kar dékánja állapítja meg.

A szüneti gyakorlati kiképzés idejére az ösztöndíjasok ösztöndíjuk helyett munkadíjat kapnak.

Az ösztöndíjasok alkalmaztatásuk ideje alatt hivatali feljebbvalóknak alárendeltek és a hivatalos fegyelemnek alávetettek.

Az erdőmérnöki oklevél megszerzése után az ösztöndíjasokat a m. kir. földművelésügyi miniszter rendszerint — de anélkül, hogy erre kötelezve volna az államerdészeti szolgálatban ideiglenes minőségben alkalmazza.

Az ösztöndíjasok a kiállított jogerős nyilatkozat alapján kötelesek az alkalmazást elfogadni s az állam szolgálatában egyfolytában 1000 pengős ösztöndíj esetén legalább annyi egész évet — 500 pengős ösztöndíj esetén pedig legalább félévet — eltölteni, ahány éven át az ösztöndíjat élvezték.

Ez alól a kötelezettségük alól csak akkor oldhatók fel, ha az általuk tényleg felvett ösztöndíjak összegét visszafizetik.

Ha az ösztöndíjas később ugyan, de a lekötött idő előtt hagyná el az állami szolgálatot, köteles a felvett ösztöndíjak megfelelő részét és annak mindenkori törvényes kamatait visszafizetni.

Ideiglenesen beszüntethető az ösztöndíj a következő esetekben:

a) ha az ösztöndíjas valamely tantárgyból az előadások vagy gyakorlatok látogatásának igazolását nem nyeri el;

b) ha az előírt kollokviumokon nem felel meg, vagy a szigorlatokat nem teszi le olyan időben, hogy tanulmányait megszakítás nélkül folytathatja;

c) ha a szünidei gyakorlati alkalmaztatásra kijelölt helyen a kitűzött időben — igazolás nélkül — nem jelentkezik, vagy onnan önkényesen eltávozik;

d) ha a műgyetemen fegyelmi eljárás alá esik;

e) ha fél éven át az előadásokat nem látogatta.

Ha az ösztöndíjas az előadásokat önhibáján kívül nem látogatta, ezt hitelt érdemlően igazolni tartozik. Amennyiben a m. kir. földművelésügyi miniszter az igazolást elfogadja, az ösztöndíj újból folyósítása iránt intézkedik.

A katonai szolgálat tartama alatt az ösztöndíjasnak bevonulása előtt előterjesztett kérelmére havi 50 P-re csökkentett összeggel az ösztöndíj folyósítható, ebben az esetben azonban a kötelező állami szolgálat időtartamának megállapításánál a katonai szolgálat idejének az a része, amely alatt az ösztöndíj folyósított, teljes egészében beszámítandó.

Aki az előírt kollokviumoknak csak egyikén nem felel meg, annak ösztöndíját a Kar javaslatára a m. kir. földművelésügyi miniszter felfüggeszti és amennyiben az illető a következő félév tartama alatt az elmulasztott eredményt pótolja, az ösztöndíjat — egyhavi összegnek a Kari Segélyző Egylet javára történt levonása után — újból folyósíthatja.

Véglegesen beszüntetendő az ösztöndíj:

a) ha az ösztöndíjas nemzet- vagy államellenes magatartást tanúsít;

b) ha közérkölciségbe, vagy köztisztességbe ütköző cselekményt követ el;

c) ha a kihágásokról, vétségekről és büntettekről szóló büntető-törvénykönyvbe ütköző cselekmény miatt elzárásra, börtönre, vagy fegyházbüntetésre ítélték;

d) ha fegyelmi vétség miatt a műgyetemi fegyelmi szabályok értelmében az ösztöndíj elvesztésére ítélték;

e) ha tanulmányait igazolatlanul vagy engedély nélkül félbeszakítja, vagy ha az igazolt félbeszakítás egy évnél tovább tart;

f) ha az ösztöndíjas az erdőmérnöki oklevelet megszerzi, vagy ha a kikötött idő letelik.

Budapest, 1943. évi május hó 12-én.

HIRDETMÉNY

az állami erdei facsemete- és suhángkiszolgáltatás feltételeiről.

Az államerdészeti csemetekertek facsemete- és suhángfeleslegei az 1943. év őszén és az 1944. év tavaszán az ezeket igénylő birtokosoknak az alábbi feltételek mellett fognak kiszolgáltatni:

I. alföldi erdők, fasorok, szélfogópászták és facsoportok telepítésére, továbbá az ország bármely részén lévő kopár és vízmosásos terület beerdősítésére és végül a Balaton közvetlen környékének fásítására erdei facsemete és suháng az államrendészeti csemetekertekből a kiszedési, indokolt esetben a csomagolás és vasúti állomásra való szállítás költségeinek elengedésével ingyen;

II. erdőterületek vágásainak és tisztásainak beerdősítésére, továbbá egyéb fásítási célra erdei facsemete és suháng a megállapított ár, valamint az esetleg felmerülő csomagolási és vasúthoz való szállítási költségek megtérítése ellenében;

III. az 1935. évi IV. t.-c. 294. §-ának hatálya alá tartozó önkéntes erdőtelepítésekre, ha a földtulajdonos a beerdősíteni kívánt területnek a törvény hatálya alá tartozó erdőkénti törzskönyvezéséhez előzetesen hozzájárul, erdei facsemete az államerdészeti csemetekertekben kiszedve teljesen díjmentesen;

IV. méltánylást érdemlő esetekben az I. alatt részletezett területek erdősítéséhez és fásításához szükséges erdei facsemete és suháng a vasúti szállítási költségek elengedésével szolgáltatnak ki.

A csemete, suháng ára és kiszedési költsége:

Tétel	F a f a j	E z e r d a r a b					Egy darab	
		1 éves	2 éves	3-4 éves	2 éves	3 éves	I. oszt.	II. oszt.
		Iskolázatlan magányi csemete			Iskolázott csemete		suháng	
		á r a p e n g ö b e n						
1.	Erdei-, feketefenyő	8.—	14.—	20.—	20.—	24.—		
2.	Lúcfenyő	10.—	16.—	22.—	22.—	26.—		
3.	Vörösfenyő	20.—	30.—	36.—	36.—	40.—		
4.	Tölgy	20.—	26.—					
5.	Cser	16.—	20.—					
6.	Akác	15.—	20.—					
7.	Gledicsia, sophora	12.—	20.—					
8.	Eper	14.—	20.—					
9.	Juhar, kóris, szil, nyír	14.—	18.—					
10.	Celtisz, koelreuteria, vadgesztenye	12.—	16.—					
11.	Hárs	30.—	40.—				0.90	0.50
12.	Amerikai dió, maclura	20.—	25.—					
13.	Szelid-gesztenye, szelid dió, gyümölcsvadoncok	35.—	45.—					
14.	Fűz-, nyár-, eleagnus- és tamariska sima dugvány	10.—						
15.	Fűz-, nyár-, eleagnus- és tamariska gyökeres dugvány (visszavágott törzsű)	14.—	18.—					
16.	Egyéb fafajok	25.—	35.—				1.50	0.80

A fenti árakban a csemete-, gyökeres dugvány és suháng kiszedési költsége, mely ezer darabonként fenyőcsemeténél 3.50 P. lombfacsemeténél 4.50 P, suhángoknál darabonként 25 fillér, már bennfoglaltatik.

Csomagolási és a felvevő vasúti állomáshoz való fuvarozási költség ezer darab csemete- és gyökeres dugvány után 4.50 P. síma dugvány után 3.— P, egy csomag suháng után 5.50 P (a fenti árakban nem foglaltatnak benn).

Az 1943. évi őszi erdőültetésekhez szükséges facsemetét és suhángot legkésőbb 1943. évi július hó végéig, az 1944. évi tavaszi ültetésekhez szükséges facsemetét és suhángot pedig legkésőbb 1943. évi október hó végéig az ültetés helyére illetékes m. kir. erdőigazgatóságnál, vagy a m. kir. erdőfelügyelőségnél szóban vagy írásban kell igényelni. Alföld-fásítási célra 5000 darabot meg nem haladó csemetemennyiséget a községi elöljáróság útján is lehet igényelni.

Az igénylésben meg kell jelölni a beültetendő terület helyét (község, dűlő), minőségét (kopár, vízmosásos, futóhomokos terület, vágás, tisztás stb.), kiterjedését, a szükséges csemete, illetőleg suháng faját, korát és mennyiségét, az ültetés idejét (1943. évi őszi, vagy 1944. évi tavaszi), a jelentkezőnek vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta) és végül, hogy a csemete, illetőleg suháng a közölt (I—IV.) feltétel melyike szerint volna kiszolgáltatandó.

Elkészen, valamint a földművelésügyi minisztériumhoz közvetlenül, vagy más hatóságokhoz benyújtott igénylések figyelembe vétetlni nem jognak.

Azok, akik a kiutalt csemetét, vagy suhángot ok nélkül visszatüsitják, vagy nem arra a célra használják fel, amelyet megjelöltek, a jövőben állami csemetét nem kaphatnak.

Az 1935. évi IV. t.-c. alapján állami ellátás alatt álló erdő- és kopár területek birtokosai részére szükséges facsemete kiutalása iránt a m. kir. erdőigazgatóságok ezentúl is hivatalból intézkednek.

A csemeték és suhángok tavasszal, március és április hónapban, ősszel pedig október és november hónapban fognak kiadatni, illetőleg szétküldetni.

Budapest, 1943. évi május havában.

(649. sz.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Szakvizsgázott **erdőőr** az erdőszet minden ágában, gépirásban, könyvelésben, vadászatban szakember, hasonló állást keres. Szíves megkeresést kér: Németh Zsigmond erdőész, Pilisszántó, Pest megye.

(443. sz.)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Gönc nagyközség (Abaúj-Torna vm.) erdőüzeme nyilvános írásbeli árverésen eladja a legtöbbet ígérőnek az Órhegy nevű erdőrészében kitermelt **500 m³ tölgy bányafáját**.

Az írásbeli árajánlatokat június 20-ig kell benyújtani Gönc község elöljárósága címre ajánlott levélben. Ugyanaddig az ideig az ajánlattevő Gönc község erdőüzeme részére 2000 pengő bánatpénzt helyezzen el a Gönci Takarékpénztárban, vagy a Postatakarékpénztárban és a betétkönyvet szolgáltatassa be Gönc község elöljáróságához.

A bányafát az erdőről adja el a község. Az erdőréssz a vasútállomástól 6 km távolságra fekszik, egy m³ fuvardíja kb. 8 P.

Gönc. 1943. évi június hó 7-én.

Bogdányi István s. k.,
községi bíró.

Nagy György s. k.,
községi főjegyző.

(683. sz.)

(2023 943. sz.)

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Nagykőrös megyei város pótharaszti erdőgazdaságában lemondás folytán megüresedett **erdőőri** állásra pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában előírt szakképzettséggel rendelkező, fedhetetlen előéletű, 24 évet betöltött, egészséges egyének.

Az állás illetménye havi 67.— P kezdő illetmény, amely 6 esetben 5 évenként évi 60.— P-vel emelkedik. Ezenkívül családi pótlék, természetbeni lakás, 1 kat. hold kert és udvartérrel, 2 kat. hold illetményföld, 4 kat. hold rét, 10 kat. hold erdei legelő, jószágtartás és tüzelőanyag és évi 50.— P ruhaátalány.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. születési anyakönyvi kivonat,
2. újkeletű erkölcsi bizonyítvány,
3. magyar állampolgársági, vagy illetőségi bizonyítvány,
4. az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában írt szakképzettséget igazoló bizonyítvány,
5. hatósági orvosi bizonyítvány.
6. működési bizonyítvány,
7. katonai igazolvány.

A pályázati kérvényeket a polgármesteri hivatalhoz f. évi július 31-ig kell beadni.

Nagykőrös, 1943 június 5-én.

(685. sz.)

(I. 3087/ki. 1943. szám.)

Dezső Kázmér s. k.
polgármester.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Nagykőrös megyei város pótharasztpusztai erdőgazdaságában megüresedett

erdőlegényi állásra

pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az 1935:IV. t.-c. 48. §-ában előírt képesítést szedett, fedhetetlen előéletű, 24 évet betöltött, egészséges egyének.

Az állás illetménye: havi 74.— pengő készpénz, lakás természetben, 1 kat. hold kert és udvartér, 2 kat. hold illetményföld, 2 sertéstartás, tüzelőanyag és évi 50.— P ruhaátalány.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. születési anyakönyvi kivonat,
2. újkeletű erkölcsi bizonyítvány,
3. illetőségi bizonyítvány,
4. szakképzettséget igazoló bizonyítvány,
5. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány,
6. eddigi működést igazoló bizonyítvány,
7. katonai igazolvány.

A pályázati kérvényeket Nagykovács m. város polgármesteri hivatalába 1943. évi július hó 15. napjának déli 12 órájáig kell beadni.

Nagykovács, 1943 május 25-én.

(678. sz.)

(I. 847/ki. 1943.)

Dezső Kázmér s. k.
polgármester.

Az „Erdészeti Lapok“ 1943. évi VI. füzetének a tartalma.

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Gróf Széchenyi Bertalan †. (Bíró Zoltán)	251
Bíró Zoltán: Háborús gazdálkodásunk veszedelmei. — (Schwierigkeiten der Kriegswirtschaft. — Les difficultés de notre économie de guerre. — Difficulties of War-Economy.)	253
Dr. Pallay Nándor: A német-dongák hordóúrtartalmának összehasonlító számításai. — (Vergleichende Berechnungen des Fassraumgehaltes der deutschen Dauben. — Calculs comparés du volume des tonneaux fabriqués avec des douves allemandes. — Calculation of Barrel-Volume of German Staves.)	263
Egyesületi közlemények. — (Vereinsnachrichten. — Nouvelles de l'Association. — Society notes.)	
Választmányi ülés (1943 június 2.)	268
Hivatalos közlemények. — (Amtliche Mitteilungen. — Communications officielles. — Official Communications.)	
A m. kir. közellátásügyi miniszter 31.500/1943. K. M. számú rendelete a tűzifa legnagyobb árának a megállapításáról szóló 11.000/1943. K. M. számú rendelet módosításáról	273
Irodalom. — (Literatur. — Bibliographie. — Reviews.)	
Nadler Herbert: A Keleti- és Déli-Kárpátokban. (Bíró Zoltán.)	274
Hazai folyóiratok	274
Külföldi lapszemle	277
Különlélek. — (Verschiedenes. — Divers. — Notes.)	
Halálozás: Surjánszky Kálmán † (E. S.)	280
Személyi hírek	281
Chrenóczy Nagy Antal emlékezete. (R. Gy.)	282
Az erdeifenyő csapolásának hatása a faszövet sajátságaira. (Kirchmayer Ödön)	282
A Soproni Nyári Egyetem	285
Ertesítés	286
Az „Erdészeti Zsebnaptár“ ára	287
Vérebvezető és vizslaidomító tanfolyam (Mikósy András.)	287
Dr. Homoki Nagy István előadása	288
„Selmezbányaiak Emlékkönyve“	289
Hirdetések. — (Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.)	290

Felelős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: György Aladár igazgató.